

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2022-2-047
Karar Sayısı : 23-16/281-97
Karar Tarihi : 30.03.2023

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Dilan TOPRAK ERDAĞI, Fatma ABAZ, Elif TÜRLEK,
Mert SÖNMEZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN :- Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ
Temsilcisi: Dr. Aydın ÖZTUNALI
Yıldırım Kule Cevizlidere Mah. Mevlana Blv. No:221-103
Tekmer Ankara Teknoloji Geliştirme Merkezi Ofis No:22 Ankara

- (1) **E. DOSYA KONUSU: Elektrik dağıtım hizmetleri pazarında faaliyet gösteren Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiası.**
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 17.10.2022 tarih, 32118 sayılı ile intikal eden gizlilik talepli şikayet başvurusunda, Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ'nin (UEDAŞ); kabulü yetkisi kapsamında olan elektrik projelerinin¹ Denizli'de faaliyet gösteren Prizma Yazılım Bilişim Sistemleri Müh. İnş. San. Tic. AŞ'nin (PRİZMA) kullanıma sunduğu *Pwire* isimli program üzerinden gönderilmesini zorunlu kıldığı, İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım AŞ (AYEDAŞ), Toroslar Elektrik Dağıtım AŞ (TOROSLAR), Başkent Elektrik Dağıtım AŞ (BAŞKENT), Osmangazi Elektrik Dağıtım AŞ (OEDAŞ) ve GDZ Elektrik Dağıtım AŞ (GDZ) unvanlı elektrik dağıtım şirketlerinin dijitalleşme süreçlerinde kendi elektrik tesisatı tasarım programlarını oluşturduğu ve projeleri kendi sistemleri üzerinden ticari kazanç elde etmeksizin hızlı bir şekilde kabul ettiği, UEDAŞ'ın ise *Pwire* isimli program üzerinden kabul ettiği proje başvurularında kâr amacı güttüğü, projelerin *Pwire* isimli program ile gönderilmemesi durumunda, UEDAŞ tarafından projelerin kabulünün yasal sürenin sonuna kadar bekletildiği ve proje sahiplerinin bahsi geçen programı kullanmak zorunda bırakıldığı iddia edilerek 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gereğinin yapılması talep edilmiştir.
- (3) Şikayet üzerine, 27.10.2022 ve 31.10.2022 tarihlerinde başvuru sahibi ile telefon görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde başvuru sahibi tarafından; UEDAŞ'ın fiziki arşiv yerine dijital arşiv oluşturmayı planladığı için *Pwire* isimli programı kullanmayı tercih ettiğini öne sürdüğü ancak projeler *Pwire* ile gönderilse dahi UEDAŞ'ın kabul aşamasında projelerin fiziki kopyalarını ayrıca talep ettiği, dolayısıyla bu tutumun dijital arşiv oluşturma amacıyla çeliştiği, *Pwire* adlı program kullanılırken proje müelliflerinden

¹ Elektrik tesisat projelerini, bağlantı hattı projelerini, trafo ve enerji nakil hattı projelerini kapsamaktadır.

her proje için ayrı ayrı olmak üzere ortalama 100-150 TL'lik bir ücretin talep edildiği, fiziki yolla gönderilen projelerin 15 günlük yasal sürenin sonuna kadar bekletildiği ve yapılan değerlendirme sonucunda projelerin reddedildiği ancak *Pwire* üzerinden gönderilen projelerin kabul edildiği, diğer dağıtım şirketlerinin kendi yazılımlarını kullandıkları ve proje yüklenirken ek bir ücret talep etmedikleri ifade edilmiştir.

- (4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 17.10.2022 tarih ve 32118 sayı ile giren şikâyet üzerine 15.11.2022 tarihli ve 2022-2-047/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 23.11.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 22-52/781-M sayılı karar ile 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiası ile ilgili olarak aynı Kanun'un 40. maddesi uyarınca, UEDAŞ hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (5) Başkanlık Makamınının 05.01.2023 tarihli ve 56530 sayılı onayı ile 10.01.2023 tarihinde başlatılan önaraştırma kapsamında, 10.01.2023 tarihinde UEDAŞ'ın genel merkezinde yerinde inceleme yapılmış ve ayrıca yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanağı ile teşebbüsten bilgi talebinde bulunulmuştur. Söz konusu bilgi talebine ilişkin cevabi yazı 20.01.2023 tarih ve 34909 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (6) Ayrıca, yürütülmekte olan önaraştırma kapsamında UEDAŞ'ın talebi doğrultusunda 23.01.2023 tarihinde UEDAŞ temsilcisi Dr. Aydın ÖZTUNALI ve UEDAŞ Saha Operasyonları ve Ölçü Sistemleri Direktörü Değer OPAN'ın katılımıyla Kurum merkez binasında görüşme gerçekleştirilmiştir ve görüşme tutanakla kayıt altına alınmıştır.
- (7) Dosya kapsamında; 24.01.2023 tarihli ve 57736 sayılı yazı ile GDZ'den, 24.01.2023 tarihli ve 57781 sayılı yazı ile Aras Elektrik Dağıtım AŞ (ARAS)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57780 sayılı yazı ile Vangölü Elektrik Dağıtım AŞ (VEDAŞ)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57779 sayılı yazı ile Çoruh Elektrik Dağıtım AŞ (ÇORUH)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57778 sayılı yazı ile Fırat Elektrik Dağıtım AŞ (FIRAT)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57777 sayılı yazı ile AKEDAŞ Elektrik Dağıtım AŞ (AKEDAŞ)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57775 sayılı yazı ile Çamlıbel Elektrik Dağıtım AŞ (ÇEDAŞ)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57773 sayılı yazı ile Trakya Elektrik Dağıtım AŞ (TREDAŞ)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57770 sayılı yazı ile Kayseri ve Civarı Elektrik Türk AŞ (KCETAŞ)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57790 sayılı yazı ile Dicle Elektrik Dağıtım AŞ (DİCLE)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57789 sayılı yazı ile AYEDAŞ'tan, 24.01.2023 tarihli ve 57788 sayılı yazı ile Meram Elektrik Dağıtım AŞ (MEDAŞ)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57783 sayılı yazı ile Akdeniz Elektrik Dağıtım AŞ (AEDAŞ)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57782 sayılı yazı ile OEDAŞ'tan, 24.01.2023 tarihli ve 57786 sayılı yazı ile Sakarya Elektrik Dağıtım AŞ (SEDAŞ)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57795 sayılı yazı ile Aydem Elektrik Dağıtım AŞ (AYDEM)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57794 sayılı yazı ile Yeşilirmak Elektrik Dağıtım AŞ (YEDAŞ)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57793 sayılı yazı ile Boğaziçi Elektrik Dağıtım AŞ (BOĞAZIÇI)'den, 24.01.2023 tarihli ve 57792 sayılı yazı ile TOROSLAR'dan, 24.01.2023 tarihli ve 57791 sayılı yazı ile BAŞKENT'ten, 24.01.2023 tarihli ve 57720 sayılı yazı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan bilgi ve belge taleplerinde bulunulmuştur. Söz konusu bilgi ve belge taleplerine istinaden, EPDK'dan gelen cevabi yazılar 27.01.2023 tarih, 35171 sayı ve 30.01.2023 tarih, 35184 sayı, AYDEM'den gelen cevabi yazılar 27.01.2023 tarih, 35173 sayı ve 30.01.2023 tarih, 35211 sayı, GDZ'den gelen cevabi yazı 30.01.2023 tarih, 35174 sayı, ARAS'tan gelen cevabi yazı 30.01.2023 tarih, 35220 sayı, OEDAŞ'dan gelen cevabi yazı 30.01.2023 tarih, 35231 sayı, AKEDAŞ'tan gelen cevabi yazı 31.01.2023 tarih, 35231 sayı, AEDAŞ'tan gelen cevabi yazı 31.01.2023 tarih, 35239 sayı, BOĞAZIÇI'nden gelen cevabi yazı 31.01.2023 tarih, 35238 sayı, ÇEDAŞ'tan gelen cevabi yazı 31.01.2023 tarih, 35237 sayı, ÇORUH'tan gelen cevabi yazı 31.01.2023 tarih, 35236 sayı, SEDAŞ'tan gelen cevabi yazı 31.01.2023 tarih, 35241

sayı, TREDAS'tan gelen cevabi yazılar 31.01.2023 tarih, 35260 sayı ve 02.02.2023 tarih, 35372 sayı, VEDAS'tan gelen cevabi yazı 01.02.2023 tarih, 35285 sayı, MEDAS'tan gelen cevabi yazı 02.02.2023 tarih, 35359 sayı, BASKENT, TOROSLAR ve AYEDAS'tan gelen cevabi yazı² 02.02.2023 tarih, 35371 sayı, YEDAS'tan gelen cevabi yazılar 02.02.2023 tarih, 35373 sayı ve 08.02.2023 tarih, 35528 sayı, DICLE'den gelen cevabi yazı 03.02.2023 tarih, 35410 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (8) Öneraştırma sonucunda hazırlanan 08.02.2023 tarihli ve 2022-2-047/ÖA sayılı Öneraştırma Raporu, Kurulun 16.02.2023 tarihli toplantısında ele alınmış ve Kurulun 23-09/134-Mİ sayılı kararı ile dosya konusunu oluşturan iddialar hakkında ek çalışma yapılmak üzere söz konusu öneraştırmanın Kurul gündeminde incelemeye alınmasına karar verilmiştir.
- (9) Ek çalışma kapsamında, 23.02.2023 tarihli 59291 sayılı yazı ile UEDAS'tan, 23.02.2023 tarihli ve 59300 sayılı yazı ile PRİZMA'dan, 23.02.2023 tarihli ve 59298 sayılı yazı ile BOĞAZIÇI'ndan, 23.02.2023 tarihli ve 59292 sayılı yazı ile TOROSLAR'dan, 23.02.2023 tarihli ve 59310 sayılı yazı ile BASKENT'ten, 23.02.2023 tarihli ve 59311 sayılı yazı ile AYEDAS'tan, 23.02.2023 tarihli ve 59312 sayılı yazı ile OEDAS'tan, 23.02.2023 tarihli ve 59315 sayılı yazı ile ARAS'tan, 23.02.2023 tarihli ve 59317 sayılı yazı ile YEDAS'tan, 23.02.2023 tarihli ve 59318 sayılı yazı ile GDZ'den, 23.02.2023 tarihli ve 59319 sayılı yazı ile AEDAS'tan, 23.02.2023 tarihli ve 59320 sayılı yazı ile AYDEM'den, 03.02.2023 tarihli ve 59323 sayılı yazı ile MEDAS'tan, 23.02.2023 tarihli ve 59322 sayılı yazı ile ÇEDAS'tan, 23.02.2023 tarihli ve 59324 sayılı yazı ile KCETAS'tan bilgi ve belge taleplerinde bulunulmuştur. Söz konusu bilgi ve belge taleplerine istinaden, PRİZMA'dan gelen cevabi yazılar 01.03.2023 tarih ve 36116 sayı, 15.03.2023 tarih ve 36588 sayı, 17.03.2023 tarih ve 36641 sayı, 21.03.2023 tarih ve 36748 sayı, KCETAS'tan gelen cevabi yazılar 20.02.2023 tarih, 35864 sayı ve 27.02.2023 tarih, 36045 sayı, ÇEDAS'tan gelen cevabi yazı 03.03.2023 tarih ve 36175 sayı, AEDAS'tan gelen cevabi yazı 03.03.2023 tarih ve 36174 sayı, BOĞAZIÇI'ndan gelen cevabi yazı 03.03.2023 tarih ve 36175 sayı, UEDAS'tan gelen cevabi yazılar 03.03.2023 tarih ve 36212 sayı, 15.03.2023 tarih ve 36587 sayı, 15.03.2023 tarih ve 36586 sayı, AYDEM'den gelen cevabi yazı 03.03.2023 tarih ve 36211 sayı, GDZ'den gelen cevabi yazı 03.03.2023 tarih ve 36209 sayı, ARAS'tan gelen cevabi yazı 03.03.2023 tarih ve 36208 sayı, OEDAS'tan gelen cevabi yazı 03.03.2023 tarih ve 36219 sayı, MEDAS'tan gelen cevabi yazı 03.03.2023 tarih ve 36218 sayı, YEDAS'tan gelen cevabi yazı 03.03.2023 tarih ve 36221 sayı, BASKENT'ten gelen cevabi yazılar 09.03.2023 tarih ve 36360 sayı, 09.03.2023 tarih ve 36363 sayı, TOROSLAR'dan gelen cevabi yazılar 09.03.2023 tarih ve 36362 sayı, 09.03.2023 tarih ve 36364 sayı, AYEDAS'tan gelen cevabi yazılar 09.03.2023 tarih ve 36361 sayı, 09.03.2023 tarih ve 36365 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (10) Ayrıca, ek çalışma kapsamında UEDAS'ın talebi doğrultusunda 02.03.2023 tarihinde UEDAS temsilcisi Dr. Aydın ÖZTUNALI, UEDAS Hukuk ve Regülasyon Direktörü Murat ÇETİNKAYA ve UEDAS Saha Operasyonları ve Ölçü Sistemleri Direktörü Değer OPAN'ın katılımıyla Kurum merkez binasında görüşme gerçekleştirilmiş olup görüşme tutanak ile kayıt altına alınmıştır.
- (11) Ek çalışma sonucunda hazırlanan 24.03.2023 tarihli ve 2022-2-047/BN-01 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.

² BASKENT, TOROSLAR ve AYEDAS, Enerjisa Enerji AŞ bünyesinde yer alan şirketler olduğundan, ilgili cevabi yazılar birlikte gönderilmiştir.

- (12) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda ve bilgi notunda, dosya konusu iddialara ilişkin olarak, Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ hakkında, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. UEDAŞ Hakkında Bilgi

- (13) Temel hizmet olarak; iletim noktalarından aldığı elektriği vatandaşlara perakende olarak dağıtmakla görevli olan UEDAŞ, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu çerçevesinde EPDK tarafından verilen dağıtım lisansına istinaden Bursa, Balıkesir, Çanakkale ve Yalova il sınırlarında elektrik enerjisi dağıtım faaliyetini yürütmektedir. Marmara Bölgesi'nin güneyini kapsayan hizmet sahası ile UEDAŞ; 35.501 km² alanda, üç milyona yakın aboneye hizmet vermektedir. Çalışma esasları EPDK tarafından belirlenen UEDAŞ, bahsedilen şehirlerde elektrik projelerini kabul etmeye yetkili tek elektrik dağıtım şirkettir³.
- (14) Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nin (TEDAŞ), 02.04.2004 tarihli ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsamına ve programına alınması ile birlikte UEDAŞ, Bursa merkez olmak üzere Balıkesir, Çanakkale ve Yalova il sınırlarında faaliyet göstermek üzere, 01.03.2005 tarihinde ilan edilerek TEDAŞ'a bağlı ortaklık olarak kurulmuş ve TEDAŞ ile UEDAŞ arasında 24.07.2006 tarihinde İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi akdedilmiştir. 01.09.2010 tarihinde ise Hisse Alım Sözleşmesi imzalanarak UEDAŞ'ın hisseleri, Limak Grubu'nun hissedarı olduğu Uluğ Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri AŞ'ye (ULUĞ) devredilmek suretiyle özelleştirme süreci tamamlanmıştır ve ilgili tarih itibarıyla UEDAŞ faaliyetlerine başlamıştır⁴. ULUĞ ile iştirakleri UEDAŞ ve Limak Uludağ Elektrik Perakende AŞ'nin kontrolünün, Actis Long Life Infrastructure Fund tarafından Uludag Power Networks UK Limited (ULUDAĞ POWER) aracılığıyla devralınması işlemine izin verilmiştir⁵. İlaveten UEDAŞ'ın internet sitesinden edinilen bilgilere göre ise 01.04.2022 tarihinden itibaren UEDAŞ'ın tüm hakları Actis Marmara Power Networks MU Limited (ACTIS) firmasına devredilmiştir. Bu tarih itibarıyla UEDAŞ, hizmet bölgesi olan Bursa olarak, Balıkesir, Çanakkale, Yalova illerinde ACTIS çatısı altında görevine devam etmektedir⁶.
- (15) UEDAŞ'ın hisselerinin tamamı ULUĞ'a, ULUĞ hisselerinin tamamı ULUDAĞ POWER'a, ULUDAĞ POWER hisselerinin tamamı ise ACTIS'e aittir. ACTIS'in paylarının % (.....)'i Actis Long Life Infrastructure LP'ye, % (.....)'sı Actis Long Life Infrastructure A LP'ye, % (.....)'u Actis Long Life Infrastructure (Lev) Co-Investment Scheme LP'ye ve % (.....)'si ise Actis Long Life Infrastructure LP Co-Investment Scheme LP'ye aittir.
- (16) ACTIS'in fon yatırımcıları hakkında detaylı bilgilere aşağıda yer alan tablolar kapsamında yer verilmektedir:

³ Kaynak: <https://www.uedas.com.tr/tr/kurumsal/hakkimizda>, Erişim tarihi: 27.01.2023

⁴ Söz konusu işleme 08.04.2010 tarihli ve 10-29/438-164 sayılı Kurul kararıyla izin verilmiştir.

⁵ 28.10.2021 tarihli ve 21-53/745-361 sayılı Kurul kararı.

⁶ Kaynak: <https://www.uedas.com.tr/tr/kurumsal/tarihce>, Erişim Tarihi: 24.03.2023

Tablo 1- Actis Long Life Infrastructure LP Fon Yatırımcıları

Fon Yatırımcıları	Menşei	Yatırım Fonuna Katılma Oranı (%)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	-	100,00
Kaynak: Cevabi Yazı		

Tablo 2- Actis Long Life Infrastructure A LP Fon Yatırımcıları

Fon Yatırımcıları	Menşei	Yatırım Fonuna Katılma Oranı (%)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	-	100,00
Kaynak: Cevabi Yazı		

Tablo 3- Actis Long Life Infrastructure (Lev) Co-Investment Scheme LP Fon Yatırımcıları

Fon Yatırımcıları	Menşei	Yatırım Fonuna Katılma Oranı (%)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	-	100,00
Kaynak: Cevabi Yazı		

Tablo 4- Actis Long Life Infrastructure Co-Investment Scheme LP Fon Yatırımcıları

Fon Yatırımcıları	Menşei	Yatırım Fonuna Katılma Oranı (%)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	-	100,00
Kaynak: Cevabi Yazı		

I.2. PRİZMA Hakkında Bilgi

- (17) 25.02.2004 yılında faaliyetlerine başlayan PRİZMA, bilgisayar programlama (sistem, veri tabanı, web sayfası vb. yazılımları ile müşterilere özel yazılımların kodlanması), veri işleme ve barındırma (veri girişi, verilerin işlenmesi, özel raporların oluşturulması ve depolanması vb.) alanlarında faaliyet göstermektedir. PRİZMA faaliyetlerine doğal gaz tasarım programı olan GasLine 3D ve sanayi tesisi için doğal gaz tasarım programı olan GasLine ile başlamış olup ardından 01.09.2017 tarihinde Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) desteği ile elektrik tesisatı tasarım programı *Pwire*'i geliştirmeye başlamıştır. Esasında bir bilgisayar destekli grafik tasarım (*computer-aided graphic design-CAD*) programı olan *Pwire*, elektrik tesisat projelerinin çizimine özgülenmiş olup, ayrıca elektrik projelerinin ilgili mevzuata⁷ uyumunu otomatik olarak denetlemektedir.
- (18) PRİZMA tarafından geliştirilen *GasLine* aracılığıyla 2020'de (.....), 2021'de (.....), 2022'de (.....) adet doğal gaz projesinin; *Pwire* aracılığıyla ise 2020'de (.....), 2021'de (.....), 2022'de (.....) adet elektrik projesinin elektronik olarak doğal gaz ve elektrik dağıtım şirketlerine gönderimi sağlanmıştır. PRİZMA'nın elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerine yönelik faaliyetlerinin toplam faaliyet alanı içindeki payı 2020 yılı için %(.....), 2021 yılı için %(.....), 2022 yılı için %(.....)'tür. İlaveten, anılan teşebbüsün elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerine yönelik cirosunun toplam cirosu içindeki payı ise 2020 yılı için %(.....), 2021 yılı için %(.....), 2022 yılı için %(.....)'tür.
- (19) PRİZMA tarafından gelen cevabi yazılarda *GasLine* programına rakip olabilecek iki programın bulunduğu, bunlardan birinin Tekhnelogos Yazılım Mühendislik Müşavirlik ve Bilişim Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi (TEKHNELOGOS) bünyesinde geliştirilen *Zetacad* programı, diğerinin ise *Webcad Enerji ve Bilgi Teknolojileri Limited Şirketi (WEBCAD)* bünyesinde geliştirilen *Webcad* programı olduğu belirtilmiştir. Ancak daha sonra WEBCAD'ın TEKHNELOGOS tarafından satın alındığı ve hâlihazırda doğal gaz projelerine ilişkin yazılım hizmetleri pazarında tek rakiplerinin olduğu ifade edilmiştir.
- (20) Bununla birlikte; PRİZMA tarafından elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerine ilişkin yazılım hizmetleri pazarında söz konusu projelerin çizimine ve gönderilmesine özgülenmiş tasarım programını içeren *Pwire* dışında alternatif bir program bulunmadığı ve doğal gaz projelere ilişkin yazılım hizmetleri pazarında faaliyet gösteren rakibinin de elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerine ilişkin yazılımlar alanında faaliyet göstermediği belirtilmiştir. PRİZMA, 83 ortak ile kurulmuş olup hâlihazırda 50 ortak ile faaliyetlerine devam etmektedir. PRİZMA tarafından elektrik tesisatı tasarım programı olarak hizmete sunulan *Pwire*, elektrik dağıtım şirketleri olan AYDEM, TREDaş, OEDAŞ ve UEDAŞ tarafından kullanılmaktadır. Bu bağlamda, başvuruda iddia edilenin aksine, OEDAŞ'ın kendi bünyesinde geliştirdiği dijital bir yazılım programını değil *Pwire*'i kullandığı anlaşılmaktadır.
- (21) PRİZMA tarafından gönderilen cevabi yazılardan *Pwire*'in sözleşme imzalanan elektrik dağıtım şirketlerinin faaliyet gösterdikleri bölgelerde ve bölge dışında bulunan proje müelliflerinin kullanımına bedelsiz olarak sunulduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte proje müelliflerinin *Pwire* programı aracılığı ile herhangi bir bedel ödemeksizin hazırlamış oldukları projeleri ilgili dağıtım şirketine *Pwire* programı aracılığı ile göndermeyi tercih etmeleri halinde PRİZMA'ya bir ücret ödemeleri gerekmektedir. Bir

⁷PRİZMA *Pwire* isimli programı geliştirirken; Elektrik Tesisleri Proje ve Kabul Yönetmeliği, Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, Elektrik Tesisleri Genel Teknik Şartnamesi ve Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Elektrik Tesisatı Genel Teknik Şartnamesi'nde yer alan düzenlemeleri referans aldığını belirtmiştir.

diğer şekilde ifade etmek gerekirse, PRİZMA, *Pwire* programını kullanarak projelerini hazırlayan müelliflerden herhangi bir ücret talep etmemekte fakat bu projelerin dağıtım şirketine elektronik olarak gönderilmesi hizmetini belirli bir ücret karşılığında gerçekleştirmektedir.

- (22) UEDAŞ tarafından, *Pwire*'in kullanıldığı 01.06.2020-04.01.2023 tarihleri arasındaki dönemde projeye özgü parametrelerin projenin diskte kapladığı boyuta etki etmesi, projenin boyutunun büyük olması durumunda sunucular arası transferlerde trafiğe yol açması, arşivleme için kurulan sistemin maliyetine direkt etki ederek PRİZMA için maliyet yaratması gerekçeleriyle, sağlanan hizmet karşılığında PRİZMA tarafından sistemden proje sunan müelliflerden ücret talep edildiği ifade edilmiştir.

I.3. Sektöre İlişkin Bilgi

I.3.1. Dijital Proje Onay Sistemi ve Hukuki Çerçeve

- (23) 30.12.2014 tarihli ve 29221 sayılı Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği (Proje Yönetmeliği)'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 4. maddesinde proje: "*Yapılması planlanan tesise ait şema, plan ve resimlerle bunların düzenlenmesine dayanak olan standart, şartname, hesap ve teknik özellikleri*", proje onay birimi (POB) ise "*Elektrik tesislerinin, hesap ve raporlarını inceleyerek proje paftalarını onaylamak üzere görevlendirilmiş Bakanlık⁸ birimini veya bu amaçla Bakanlık tarafından yetkilendirilen DSİ, TEİAŞ, TEDAŞ, EDAŞ, EÜAŞ, OSB ve benzeri ihtisas sahibi kurum ve kuruluşları*" ifade edecek şekilde tanımlanmaktadır.
- (24) Proje Yönetmeliği'nin "projelerin onayı" başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrasında "*Bu Yönetmelik kapsamındaki projelerin incelenmesi ve onayı ilgili POB tarafından yapılır.*" hükmü yer almakta olup aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise "*Elektronik ortamda sunulan projelerde ve/veya basılı doküman üzerinden yapılan detaylı inceleme sırasında tespit edilen eksik ve hatalı hususlar başvuru sahibine 15 iş günü içerisinde bildirilerek ilgili hususların 15 iş günü içerisinde düzeltilmesi istenir....*" hükmü bulunmaktadır.
- (25) Elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projeleri, 21.12.2012 tarihli ve 28504 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Elektrik Piyasasında Dağıtım ve Perakende Satış Faaliyetlerine İlişkin Kalite Yönetmeliği" (Kalite Yönetmeliği)'nde yer alan kalite parametreleri kapsamında değerlendirilmektedir. Kalite Yönetmeliği ekinde yer alan "Dağıtım Şirketi Ticari Kalite Tablosu"nda belirtildiği üzere proje başvurularının onayı ve kontrolü için belirlenen azami süre 15 iş günüdür. Bu sürenin aşılması durumunda dağıtım şirketleri tarafından, her bir ihlal başına, başvuru sahiplerine ticari kalite tazminatı ödenmektedir. Bu süreler emredici nitelikte olduğundan her yıl Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Bakanlık) tarafından EPDK ve TEDAŞ eliyle ilgili süre içerisinde projelerin kontrolünün ve onayının yapılıp yapılmadığı periyodik olarak denetlenmektedir⁹.
- (26) Proje Yönetmeliği'nin 12. maddesinin üçüncü fıkrası incelendiğinde, hükmün lafzından elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin elektronik veya fiziki ortamda sunulabilmesinin önünde bir engel bulunmadığı, dolayısıyla söz konusu projelerin elektronik veya fiziki ortamda gönderilmesine cevaz verildiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, anılan projelerin ilgili bölgede faaliyet gösteren dağıtım şirketine fiziki olarak sunumu yaygın olmakla birlikte, yukarıdaki düzenlemeden de anlaşılacağı üzere bu

⁸ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

⁹ UEDAŞ tarafından 20.01.2023 tarihinde sunulan cevabi yazıda, "elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri proje kontrol/onay" faaliyetleri ile ilgili olarak kendilerine yönelik herhangi bir bulgu tespiti yapılmadığı ve soruşturma açılmadığı ifade edilmiştir.

projelerin gönderimi ve onaylanma süreci dijital ortamda da gerçekleştirilebilmektedir. Hâlihazırda ülkemizde elektrik dağıtımda faaliyet gösteren toplam 21 adet şirketin 13'ü, projelerin gönderimi ve onayı sürecinde dijital programlar kullanmaktadır.

- (27) Ayrıca teşebbüslerce sunulan bilgiler, elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin dijital ortamda gönderilmesini sağlayan programların kullanımı için herhangi bir kurumdan veya kuruluştan onay alınması zorunluluğunun ve bu yönde herhangi bir mevzuatın da bulunmadığını göstermektedir.
- (28) Yapıların iç kısmında kullanılacak olan elektrik tesisatının ne şekilde konumlandırılacağını konu alan elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projeleri, ilgili yapının büyüklüğü dikkate alınarak fen adamları ya da mühendisler (proje müellifleri) tarafından hazırlanmakta ve ilgili bölgede faaliyet gösteren elektrik dağıtım şirketine sunulmaktadır. İlgili elektrik dağıtım şirketi ise projeleri uygun bulması halinde onaylamaktadır.

I.3.2. UEDAŞ Tarafından Elektrik İç Tesisat ve Elektrik Tesisleri Projelerinin Dijital Olarak Gönderilmesinde Kullanılan Yöntemler

- (29) UEDAŞ, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu çerçevesinde EPDK tarafından verilen "dağıtım" lisansına istinaden elektrik dağıtım şirketi olarak faaliyet gösterdiği bölgede proje müellifleri tarafından çizimi yapılan elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylama işlemini gerçekleştirmektedir.
- (30) UEDAŞ, proje müellifleri tarafından hazırlanan elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerini iki farklı şekilde kabul etmektedir. Birinci usul; dört adet ozalit¹⁰ çıktının müellifi tarafından ıslak imzalı olarak tasdik edilmiş bir dosya halinde UEDAŞ'a, mesai saatleri içinde, fiziki olarak teslim edilmesi yoluyla. Bu projeler, kayıt numarası verilerek UEDAŞ sistemlerine kaydedilmekte, kayıttan sonra projeler ilgili bölge işletme müdürlüğü tarafından yetkilendirilen UEDAŞ bünyesinde çalışan elektrik mühendislerine sevk edilmektedir. Projeleri incelemek üzere devralan mühendisler, gelen projeleri tarihlerine göre öncelik sırasına koymak suretiyle projelerin tekniğe ve fenne uygunluğunu¹¹ kontrol etmektedir. Uygun olan projelerin onay işlemleri yine yetkili mühendisin ıslak imzasıyla gerçekleştirilmekte, uygun olmayan projeler ise müellifine iade edilerek aynı işlemlere baştan başlanmaktadır. Aynı sayıda ozalit proje çıktıları müelliflerden tekrar ıslak imzalı olarak talep edilmekte ve süreç proje uygun bulunana kadar devam etmektedir.
- (31) İkinci usul ise müelliflerin dijital ortamda hazırladıkları elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerini *Uedaş Pwire* çevrim içi sistemi üzerinden e-imzalı olarak mesai saati sınırlamasına tabi olmaksızın UEDAŞ sunucularına yüklemesidir. Proje çizimleri yapılırken PRİZMA tarafından üretilen *Pwire* yazılımı; yürürlükteki mevzuatın şart olarak belirlediği teknik kıstasları ve kabulleri içerdiği için müellif, proje çizimi sırasında bu şartlara uygun şekilde yönlendirilmekte ve projenin onaylanmaması söz konusu olmamaktadır.
- (32) UEDAŞ, 2020 yılının Mart ayında Covid-19 pandemisi ile birlikte dijitalleşmeye geçiş sürecinde proje danışmanlık hizmeti alımı amacıyla PRİZMA ile sözleşme imzalamıştır. Söz konusu dönemde UEDAŞ, PRİZMA ile proje sunumu ve onayı süreçlerinin dijitalleştirilmesi ile ilgili olarak yaptığı görüşmeler neticesinde, projelerin fiziki olarak sunumuna alternatif bir yol geliştirmek amacıyla araştırma ve geliştirme konularını

¹⁰ Projelerin daha detaylı görülebilmesi ve rahat incelenebilmesi için büyük ölçekli kâğıtlara yapılan baskılar ozalit olarak adlandırılmaktadır.

¹¹ Fenne uygunluk, bilimsel verilerin iş ve yapım alanında uygulanması anlamına gelmektedir.

istişare etmiş, 04.03.2020 tarihinde bu yönde bir proje danışmanlık hizmet alımı sözleşmesi akdetmiştir.

- (33) Söz konusu sözleşmenin “Sözleşmenin Amacı ve Kapsamı” başlıklı 3. maddesinde “Sözleşme herhangi bir bedel içermemektedir. PRİZMA sunmuş olduğu güvenli ortamın geliştirilmesi ve güncellenmesi de dâhil olmak üzere UEDAŞ’tan herhangi bir ad altında herhangi bir bedel ücret vb talep etmeyecektir.” ifadesi yer almaktadır. Aynı sözleşmenin “Pwire Kullanım Şartları” başlıklı 4.c. maddesinde ise “Pwire sistem entegrasyonu ve karşılıklı olarak sistemlerin açık, güncel ve erişilebilir durumda tutulması sıfır bedelle sunulacaktır.” hükmü bulunmaktadır. İlgili madde hükümleri çerçevesinde UEDAŞ’ın, PRİZMA ile müellifler arasındaki program kullanım bedeli ilişkisine taraf olmadığı anlaşılmaktadır.
- (34) PRİZMA tarafından ilgili yıllarda müellif firmalardan talep edilen proje gönderim bedellerine ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 5- 2020 ve 2021 Yılları Alçak Gerilim (AG) Projeleri Gönderim Bedelleri

Proje Tip/Güç Sınırları	2020	2021
Bağlantı Hattı Projesi	(.....) TL + KDV	(.....) TL + KDV
0-50 kW Arası	(.....) TL + KDV	(.....) TL + KDV
51-100 kW Arası	(.....) TL + KDV	(.....) TL + KDV
101-200 kW Arası	(.....) TL + KDV	(.....) TL + KDV
200 kW'den Sonra Her 100 kW artışta eklenecek tutar	+(.....) TL	+(.....) TL
Kaynak: Cevabi Yazı		

Tablo 6- 2022 Yılı AG Projeleri Gönderim Bedelleri

Proje Tip/Güç Sınırları	2022
Şantiye, Tarımsal Sulama ve Bağlantı Hattı Projesi	(.....) TL + KDV
Son Durum Projesi 0-15 KW Arası	(.....) TL + KDV
0-50 kW Arası	(.....) TL + KDV
51-100 kW Arası	(.....) TL + KDV
100 kW'den Sonra Her 100 kW Artışta eklenecek tutar	+(.....) TL
Kaynak: Cevabi Yazı	

Tablo 7- 2021 ve 2022 Yılları Orta Gerilim (OG)+GES (Güneş Enerji Santrali) Projeleri Gönderim Bedelleri

Proje Tip/Güç Sınırları	2021	2022
Tüm OG Projeler	(.....) TL + KDV	(.....) TL + KDV
Kaynak: Cevabi Yazı		

- (35) 04.01.2023 tarihi itibarıyla, Pwire isimli program Uedaş Pwire ismi altında ve UEDAŞ bünyesinde, projelerini dijital kanallardan göndermek isteyen proje müelliflerinin kullanımına ücretsiz bir şekilde açılmıştır. Söz konusu program elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin hazırlanması ile ilgili yasal düzenlemelere uygun şekilde UEDAŞ’a özgü olarak tasarlanmıştır. Mevcut durumda program Uedaş Pwire olarak adlandırılmakta ve PRİZMA tarafından sunulan Pwire isimli çevrim içi uygulamadan ayrılmaktadır.
- (36) Pwire’in UEDAŞ bünyesine alınması kapsamında EPDK tarafından düzenlenen Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Satın Alma ve Satış İşlemleri Uygulama Yönetmeliği uyarınca UEDAŞ tarafından 07.12.2022 tarihinde ihale duyurusu yapılmış, 16.12.2022 tarihinde de açık ihale yapılarak Türkiye çapında teklifler istenmiştir. Söz konusu ihaleye dijitalleşme sürecinde UEDAŞ’a danışmanlık hizmeti vermiş olan PRİZMA dışında

katılan bir firma olmaması nedeniyle ihale süreci, teklif veren tek firma ile tamamlanmış¹² ve 29.12.2022 tarihi itibarıyla UEDAŞ ile PRİZMA arasında hizmet sözleşmesi¹³ imzalanmıştır.

- (37) Tüm bu süreçlerin ardından geliştirilen *Uedaş Pwire*, teşebbüse özel olarak hazırlanan ve UEDAŞ'ın proje oluşturma-kontrol-onay-arşivleme süreçlerinin dijitalleştirilmesine ilişkin tasarlanan bir program haline gelmiştir. *Pwire* programının *Uedaş Pwire* ismi ile UEDAŞ bünyesine alınmasından itibaren söz konusu yazılım hizmeti proje müelliflerinin kullanımını için ücretsiz hale getirilmiştir.
- (38) UEDAŞ tarafından sunulan bilgilere göre, elektrik iç tesisat ve elektrik tesislerinin proje kontrol ve onay süreçlerinin dijitalleştirilmesine yönelik geliştirilen *Uedaş Pwire*; projelerin yürürlükteki kanun, yönetmelik ve Bakanlık tarafından çıkarılan ikincil mevzuat ile belirlenen kıstasların önden kontrolünü sağlamak suretiyle mevzuata uygun projeler oluşturulmasına dönük yazılım tasarımıyla çalışmaktadır. Böylece, süreçlerin fiziki takip yoluyla izlendiği dönemden farklı olarak, projelerin, mevzuata aykırı parametreler ve bu parametrelere dayalı yanlış hesaplamalar içermesi ihtimali ortadan kalkmaktadır. İlave olarak elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin dijital olarak gönderilmesinin gerek proje müellifleri gerekse dağıtım şirketleri bakımından birçok avantajı bulunduğu ve projelerin dijital olarak gönderimi, proje müelliflerinin projelerini fiziki olarak dağıtım şirketinin belirlemiş olduğu noktaya teslim etmesi zorunluluğunu ortadan kaldırdığı, ayrıca dijital projelerin, söz konusu projelerin fiziki olarak teslimi sırasında oluşan kâğıt israfını önlediği ve sürdürülebilirliğe katkı sağladığı, dağıtım şirketleri bakımından, projelerin fiziki olarak teslimi halinde söz konusu belgelerin saklanması nedeniyle oluşacak olan depolama ve işçilik maliyetini azalttığı ve en önemlisi projelerin sunulması ve onaylanması sürecinin çok daha hızlı ve etkin bir biçimde yürütülmesine olanak sağladığı ifade edilmiştir.

1.3.3. Diğer Dağıtım Şirketleri Tarafından Elektrik İç Tesisat ve Elektrik Tesisleri Projelerinin Dijital Olarak Gönderilmesinde Kullanılan Yöntemler

- (39) Dosya kapsamında, UEDAŞ dışındaki diğer dağıtım şirketlerinin elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin gönderilmesinde ve kabulünde hangi yöntemleri kullandığı hakkında bilgiler edinilmiş ve 2020-2022 döneminde; TOROSLAR, BOĞAZIÇI, BAŞKENT, OEDAŞ, AYEDAŞ, KCETAŞ ve ARAS'ın projelerini hem fiziki yoldan hem de dijital yoldan kabul ettiği; YEDAŞ, GDZ, AEDAŞ, AYDEM, MEDAŞ ve ÇEDAŞ'ın projelerini sadece dijital yoldan kabul ettiği; SEDAŞ, ÇORUH, FIRAT, TREAŞ, AKEDAŞ, DİCLE ve VEDAŞ'ın ise projelerini sadece fiziki yoldan kabul ettiği görülmüştür. Bu kapsamda, elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin dijital yoldan kabulünü yapan dağıtım şirketlerinden, projelerin kabulü sürecinde kullandıkları yazılım programları hakkında ayrıntılı bilgiler istenmiştir. Bu talebe istinaden gönderilen cevabı yazılarda;
- TOROSLAR, AYEDAŞ ve BAŞKENT'in elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin dijital yoldan kabulünü, ön yüz tasarımını, yazılımını ve teknik kısımlarını Akılcı Bilişim Çözümleri ve Danışmanlık AŞ (AKILCI BİLİŞİM) tarafından geliştirilen ve anılan şirketlerin taleplerine göre özelleştirilmiş *Utilon* uygulaması üzerinden yaptıkları, söz konusu uygulamayı 2021 yılının Ağustos ayından itibaren ücretsiz olarak kullanıma sundukları, ayrıca uygulama altyapısının proje çizimine izin vermediği ve müellifler tarafından herhangi bir

¹² İhale Sonuç Karar Formu

¹³ UEDAŞ 23-017 İhale kayıt numaralı Dijital Proje Onayı ve Takip Sistemi Alım Sözleşmesi

çizim programında hazırlanan projelerin *Pdf* formatında *Utilon* uygulamasına yüklenerek e-izmalı olarak gönderildiği,

- GDZ'nin bahse konu projelerin dijital yoldan kabulünü, DuSoft Yazılım AŞ (DUSOFT YAZILIM) tarafından elektrik dağıtım hizmetlerinde kullanılmak üzere ve GDZ'nin taleplerine göre tasarlanan Dağıtım Bağlantı Sistemi'ni kullanarak gerçekleştirdiği ve bu uygulamayı 2020 yılından itibaren ücretsiz olarak kullanıma sunduğu,
- BOĞAZİÇİ'nin projelerin dijital yoldan kabulünü, herhangi bir yazılım firmasından hizmet almaksızın kendi bünyesinde geliştirdiği Talep Yönetim Sistemi (TYS)'ni kullanarak gerçekleştirdiği, söz konusu uygulamayı 01.10.2019 tarihinden itibaren ücretsiz olarak kullanıma sunduğu ve 15.10.2021 tarihinden itibaren elektrik tesisi projesi olan yeni yapı bağlantı hattı projelerinin de kabul edilme süreçlerinin YYS üzerinden yürütülmeye başlandığı,
- AEDAŞ'ın projelerin dijital yoldan kabulünü, herhangi bir yazılım firmasından hizmet almaksızın kendi bünyesinde geliştirdiği Enerji Talep Sistemi'ni kullanarak gerçekleştirdiği ve Enerji Talep Sistemi'ni 2017 yılından itibaren ücretsiz olarak kullanıma sunduğu,
- YEDAŞ'ın projelerin dijital yoldan kabulü için AKILCI BİLİŞİM tarafından YEDAŞ'a özgü geliştirilen *Edaş Online* uygulamasını kullandığı ve söz konusu uygulamayı 2018 yılından itibaren ücretsiz olarak kullanıma sunduğu,
- OEDAŞ'ın projelerin dijital yoldan kabulü için iki farklı yöntem kullanıldığı, bunlardan ilkinin Codebase Ar-Ge Yazılım Bilişim AŞ tarafından şirkete özel geliştirilen Kurum İçi Proje Portalı olduğu, söz konusu uygulamayı 2021 yılının Kasım ayından itibaren ücretsiz olarak kullanıma sunduğu ve Kurum İçi Proje Portalı'nın müelliflerin çizmiş olduğu projeleri ıslak imzalı olarak taratarak sisteme yüklenmesi yoluyla çalıştığı, diğer yöntemin ise Kurum Dışı Çizim Platformları çerçevesinde PRİZMA tarafından geliştirilen ve proje çizimi için entegrasyon imkanı sağlayan *Pwire* uygulaması üzerinden e-izmalı olarak gönderilmesi şeklinde olduğu, OEDAŞ'ın *Pwire*'in kullanımı için müelliflerden herhangi bir ücret talep etmediği ve PRİZMA ile arasında ücrete dayalı herhangi bir sözleşme bulunmadığı,
- MEDAŞ'ın projelerin dijital yoldan kabulünü, Hitachi Energy Turkey Elektrik San AŞ tarafından hizmet alt yapısı sunulan Bağlantı Başvuru Sistemi (BBS) üzerinden gerçekleştirdiği, müelliflerin kendi tercih ettiği çizim programları üzerinden projelerini hazırlayarak BBS üzerinden e-izmalı şekilde gönderebildikleri ve MEDAŞ'ın BBS uygulamasını 2020 yılından itibaren ücretsiz olarak kullanıma sunduğu,
- AYDEM'in projelerin dijital yoldan kabulünü, DUSOFT YAZILIM tarafından elektrik dağıtım hizmetlerinde kullanmak amacıyla ve AYDEM'in taleplerine göre tasarlanan Dağıtım Bağlantı Sistemi ile gerçekleştirdiği ve söz konusu uygulamayı 2020 yılında ücretsiz olarak kullanıma sunduğu, Öte yandan, teşebbüsten edinilen bilgi doğrultusunda PRİZMA'ya ait *Pwire* programının kullanımına yönelik AYDEM ile PRİZMA arasında bir sözleşme akdedildiği ancak henüz AYDEM tarafından programın kullanım aşamasına geçilmediği ve hâlihazırda DUSOFT YAZILIM tarafından tasarlanan Dağıtım Bağlantı Sistemi'nin kullanıldığı,

- ARAS'ın projelerin dijital yoldan kabulünü, AKILCI BİLİŞİM tarafından ARAS'ın talepleri doğrultusunda geliştirilen Bağlantı Görüşü Sistemi üzerinden gerçekleştirdiği ve uygulamayı 01.11.2020 tarihinden itibaren ücretsiz olarak kullanıma sunduğu,
- ÇEDAŞ'ın projelerin dijital yoldan kabulü için kullanılan Enerji Talep Sistemi'ni herhangi bir yazılım firmasından hizmet almaksızın kendi bünyesinde geliştirdiği, söz konusu uygulamayı 2022 yılından itibaren ücretsiz olarak kullanıma sunduğu,
- KCETAŞ'ın projelerin dijital yoldan kabulünü, ilk olarak 01.01.2019 tarihi itibarıyla yerel olarak geliştirilen Proje Onay Sistemi üzerinden projelerin dijital olarak sunulması ve KCETAŞ tarafından dijital ortamda incelenmesi yöntemi ile sağladığı, akabinde incelenen projelerin çıktısı alınıp, proje müellifleri tarafından KCETAŞ'a ıslak imzalı ve fiziki olarak teslimi ile proje onayının gerçekleştirildiği, akabinde söz konusu uygulamanın yeterli olmaması nedeni ile yeni bir yazılım uygulamasının geliştirilmesi amacıyla AKILCI BİLİŞİM ile sözleşme imzalandığı ve projelerin e-imza yöntemi ile gönderilmesini sağlayan yeni uygulamanın 01.01.2022 tarihi itibarıyla ücretsiz olarak kullanıma sunulduğu

ifade edilmiştir.

- (40) Bu çerçevede, gerek teşebbüsler tarafından sunulan bilgiler gerek anılan teşebbüslerin çevrim içi sitelerinde yer alan uygulamalara yönelik olarak yapılan araştırmalar neticesinde; TOROSLAR, AYEDAŞ, BAŞKENT, GDZ, BOĞAZIÇI, AEDAŞ, YEDAŞ, AYDEM, ARAS, ÇEDAŞ ve KCETAŞ tarafından kullanılan programların yalnızca projelerin çevrim içi olarak gönderilmesine olanak sağladığı, ancak müelliflerin projelerini çizimlerine yönelik herhangi bir yazılım hizmetini kapsamadığı anlaşılmıştır.
- (41) Netice itibarıyla, elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin dijital yoldan gönderilmesinde ve onaylanmasında elektrik dağıtım şirketleri bakımından farklı yöntemler kullanıldığı, nitekim bazı dağıtım şirketlerinin sadece projelerin dijital yolla gönderilmesine imkân tanıyan yöntemleri tercih ederken, bir kısmının ise projelerin çizimi ve onaylanması aşamalarını kapsayacak şekilde dijital yöntemlerden yararlandığı anlaşılmaktadır.

I.3.4. UEDAŞ ile Gerçekleştirilen Görüşme

- (42) Önarastırma sürecinde UEDAŞ ile yapılan görüşmede UEDAŞ temsilcileri tarafından;
- Pandemi ile birlikte dijitalleşme sürecine geçildiği ve bu sürece geçilmesinin temel sebebinin sürdürülebilirliğin sağlanması olduğu,
 - UEDAŞ'ın iş yükünün çok büyük bir kısmını elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin kabulü süreçlerinin oluşturduğu,
 - *Pwire*'in hatalı proje çiziminden kaynaklanan aksaklıkları en aza indirdiği, sunulan projenin Elektrik İç Tesisat Yönetmeliği'ne uygun olup olmadığının kontrolünü otomatik olarak gerçekleştirdiği ve bunun sonucu olarak süreçlerin oldukça hızlandığı, böylece hem UEDAŞ'ın kontrol mühendisleri hem de projeyi çizen mühendisler bakımından iş yükünü önemli derecede azalttığı,
 - Fiziki/ıslak imzalı proje onay usulünde dört nüsha kullanıldığı, bu usulde kâğıt israfına yol açacak kadar fazla ve kalın fiziki çıktılarının yer aldığı, uygun olmayan projelerin müelliflere iade edildiği ve proje uygun bulunana kadar bu sürecin devam ettiği,

- *Pwire*'in projelerin güvenliğini sağladığı, fiziki projeler üzerinde daha sonra değişiklikler yapılması söz konusu olabilirken *Pwire*'de ise e-imza ile projenin güvenliğinin temin edildiği ve sonradan oluşabilecek risklere karşı projenin koruma altına alındığı,
- Fiziki projeler ancak mesai saatleri içerisinde UEDAŞ'a ulaştırılabilirken, *Pwire* üzerinden yürütülen projelerin ulaştırılmasında herhangi bir zaman kısıtı olmadığı,
- *Pwire* sayesinde Türkiye ölçeğinde tüm mühendislerin projelerini UEDAŞ'a sunabildiği, *Pwire* programı kullanılmadan önceki süreçte UEDAŞ'a sunulan projelerin tamamının UEDAŞ'ın faaliyet gösterdiği bölgede ikamet eden mühendisler tarafından gönderildiği, *Pwire* programının kullanıma açılması ile birlikte diğer şehirlerde yaşayan müellifler tarafından da UEDAŞ'a proje gönderilmesinin mümkün hale geldiği, nitekim hâlihazırda UEDAŞ'ın faaliyet gösterdiği bölgede yaşayan müellif mühendis sayısı 450 iken farklı illerden UEDAŞ'a proje gönderen mühendis sayısının 62 olduğu,
- Dijitalleşme süreci ile elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerin hazırlanması ve gönderimi pazarının daha rekabetçi hale geldiği, dijitalleşme ile birlikte Türkiye'nin bütün yetkili müelliflerinin ve mühendislerinin erişiminin sağlanmasıyla daha rekabetçi bir piyasanın oluştuğu,
- PRİZMA'ya ait olan *Pwire* programı dışında elektrik projelerinin sunumu ve onaylanması sürecinde alternatif bir program olmadığı, PRİZMA'nın hâlihazırda doğal gaz sektörüne de benzer hizmetler sunduğu ve bu alanda uzmanlaştığı,
- Söz konusu hizmetin alımı amacıyla bir ihale açıldığı ve ihaleye PRİZMA dışında herhangi bir şirket tarafından teklif verilmediği,
- 2023 yılı öncesinde *Pwire*'in PRİZMA tarafından sunulan alternatif bir program olarak kullanıldığı ve bu süreçte mühendislerden alınan bedellerin PRİZMA tarafından talep edildiği,
- *Pwire*'in 16.12.2022 tarihinden itibaren UEDAŞ bünyesinde lisanslı bir program haline geldiği, 2023 yılı itibarıyla "*Uedaş Pwire*" ismi altında programın UEDAŞ bünyesine alındığı ve programın kullanılması karşılığında müelliflerden hiçbir ücret talep edilmediği

belirtilmiştir.

(43) Ayrıca, ek çalışma sürecinde UEDAŞ ile yapılan görüşmede UEDAŞ temsilcileri tarafından;

- UEDAŞ'ın gelirlerinin ve giderlerinin EPDK tarafından belirlendiği ve denetlendiği, elektrik dağıtım şirketlerinin üç ana gelir faaliyetinin yanında diğer faaliyet gelirlerinin olduğu ve bu faaliyetler alanları dışında gelir elde edilmesinin mümkün olmadığı, bu nedenle *Uedaş Pwire* isimli program üzerinden UEDAŞ tarafından herhangi bir gelir sağlanmasının mümkün olmadığı,
- UEDAŞ'ın, *Uedaş Pwire*'in kullanımından, işletme süresi olan 2036 yılına kadar herhangi bir ücret almayacağı,
- Elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerine ilişkin düzenlemelerin EPDK ve Bakanlık tarafından yapıldığı ve projelerin dijital ortamda gönderimine ilişkin kısıtları belirleyen herhangi bir mevzuatın bulunmadığı,

- ACTIS ile UEDAŞ'ı ACTIS'ten önce kontrol eden Limak Grubu arasında herhangi bir ilişki bulunmadığı, ACTIS'in fonlardan oluşan ve (.....) menşeiili bir şirket olduğu belirtilmiştir.

I.4. İlgili Pazar

I.4.1. İlgili Ürün Pazarı

- (44) Dosya kapsamında şikâyetin esas konusu, UEDAŞ'ın elektrik dağıtım faaliyetini yürüttüğü bölge içinde bulunan yapılara ait elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerini dijital ve fiziki olarak sunan proje müelliflerine yönelik ayırmacı uygulamalarda bulunduğudır.
- (45) Elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması, esasında, elektrik dağıtım şirketlerinin elektrik dağıtım faaliyetinin bir uzantısı niteliğindedir. Dağıtım şirketleri faaliyet gösterdikleri bölgede bulunan yapılara ait elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanmasında hukuki olarak tek yetkili konumundadır. Bununla birlikte yapılara ilişkin elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projeleri, proje çizimi yapan müellifler tarafından hem fiziki olarak hem de dijital yoldan görevli elektrik dağıtım şirketlerine sunulabilmektedir. Görevli dağıtım şirketleri Kalite Yönetmeliği çerçevesinde projelerin kontrollerini yapmakta ve Proje Yönetmeliği çerçevesinde verilen yetki ile projeleri onaylamaktadır. Bu bağlamda dosya konusu iddialar bakımından ilgili ürün pazar "*elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması hizmeti*" olarak belirlenmiştir.
- (46) UEDAŞ'ın söz konusu pazardaki şikâyete konu faaliyetlerinin elektrik iç tesisat ve elektrik iç tesisleri projelerin dijital olarak hazırlanması ve gönderilmesi alanında yazılım hizmeti veren şirketler bakımından bir etki doğurabilecektir. Elektrik dağıtım şirketleri, elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin çizilmesi ve sunulması süreçlerini dijital programlar aracılığı ile yönetebilmektedirler. Söz konusu süreç kimi zaman dağıtım şirketi ile yazılım şirketi arasında imzalanan sözleşme aracılığı ile kimi zaman da dağıtım şirketlerinin kendi bünyelerinde geliştirdikleri programlar aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir. Genellikle yazılım şirketleri tarafından tasarlanan bu programların esasında tamamen dağıtım şirketinin ihtiyacına göre belirlendiğini söylemek mümkündür. Bazı programlar proje müelliflerinin elektrik iç tesisat ve elektrik iç tesisleri projelerinin çizimini yapmasına yönelik hazırlanmışken, bazıları proje müelliflerinin farklı programlar kullanarak çizdikleri projelerin dağıtım şirketine dijital olarak gönderimi amacıyla tasarlanmakta ve son olarak bazı programlar ise projelerin çizimi ve gönderimi de dâhil olmak üzere elektrik projesinin dağıtım şirketi tarafından onaylanması sürecini de kapsamaktadır. Tüm bu hizmetler esasında yazılım şirketleri tarafından verilebilmektedir ancak sadece elektrik ya da sadece doğal gaz projelerinin çizilmesi, gönderilmesi ve onaylanmasını kapsayacak şekilde özel olarak belirli alanlarda uzmanlaşmış yazılım şirketleri de bulunmaktadır.
- (47) Bu çerçevede, projelerin dijital yoldan sunumunda faaliyet gösteren yazılım şirketleri bakımından olası ilgili ürün pazarı tanımlarının doğal gaz iç tesisat projelerinin dijital olarak çizilmesine, gönderilmesine ve onaylanmasına yönelik yazılım hizmetleri pazarı, elektrik iç tesisat ve elektrik iç tesisleri projelerinin dijital olarak çizilmesine gönderilmesine ve onaylanmasına yönelik yazılım hizmetleri pazarı veya elektrik ve doğal gaz projelerinin dijital olarak çizilmesine, gönderilmesine ve onaylanmasına yönelik yazılım hizmetleri pazarı olarak belirlenebileceği değerlendirilmekle birlikte İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafı kapsamında mevcut dosyada yazılım hizmetleri bakımından herhangi bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmamıştır.

I.4.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (48) “Elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması hizmeti” pazarı bakımından coğrafi pazarın ilgili elektrik dağıtım şirketinin elektrik dağıtım hizmeti verdiği bölgede bulunan iller olduğu değerlendirilmektedir. Yapılara ilişkin elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması elektrik dağıtım faaliyetinin bir uzantısı niteliğindedir. Bu çerçevede, dağıtım şirketinin faaliyet gösterdiği sınırlar dâhilinde bulunan yapılara ilişkin iç tesisat ve elektrik tesisleri projeleri ancak ve ancak o bölgede faaliyette bulunan dağıtım şirketi tarafından gerçekleştirilebilecektir. Bu çerçevede UEDAŞ’ın Bursa, Balıkesir, Çanakkale ve Yalova illerinde faaliyet gösterdiği dikkate alındığında, ilgili coğrafi pazarın “Balıkesir”, “Bursa”, “Çanakkale” ve “Yalova” illeri olarak belirlenmiştir.
- (49) Öte yandan elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin dijital olarak çizimine, gönderilmesine ve onaylanmasına ilişkin yazılım hizmetleri alanında faaliyet gösteren yazılım şirketlerinin Türkiye’de faaliyet gösteren tüm elektrik dağıtım şirketlerine hizmet verebildiğinden hareketle ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenebilecektir.

I.5. Yerinde İncelemede Elde Edilen Bulgular

- (50) **Bulgu 1:** UEDAŞ Proje ve Geçici Proje Kabul Yönetmeni (.....) tarafından UEDAŞ Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Direktörü (.....)’a gönderilen ve bilgi kısmında UEDAŞ çalışanları (.....), (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....)’un yer aldığı 10.05.2020 tarihli ve “Fwd: 4 Mayıs 2020 tarihli Yönetim Kurulu Toplantısı Kararları” konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

(.....) bey merhaba,
1- Dijitalleşme ile alakalı yönetmenliğimizle ilgili e-imza ile proje onayı konusunda yol katetmeye devam ediyoruz bu ay içerisinde pwire ile ilk testleri gerçekleştirip ag¹⁴ proje onayını biran önce hayata geçirmeye çalışıyoruz. Bu arada dijitalleşmenin Ag aboneler için (tesisatlar) tam anlamıyla gerçekleşebilmesi için tesisat kontrol ekiplerinin tamamına tablet temin etmeliyiz ve online başvuru portalına tesisat kontrol sürecinin taşınması gerekecektir.

(...)

- (51) **Bulgu 2:** UEDAŞ Proje ve Geçici Proje Kabul Yönetmeni (.....) tarafından gizli alıcılara gönderilen 08.06.2020 tarihli ve “Bilgisayarın başından hiç kalkmadan projeni onaylatmak ister misin ?” konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

“Saygıdeğer Meslektaşım Merhabalar,
Ülke olarak zor bir dönemden geçtiğimiz bu günlerde küresel bir tehdit haline gelen COVID-19 salgını bizlere Şirketimizdeki proje onay süreçlerinin dijitalleşmesi ve online ortama taşınması gerekliliğini bir kez daha göstermiştir. Sağlıktan daha önemli bir şey olmadığını farkındalığıyla sizlere daha kaliteli ve hızlı hizmet sunabilmek adına süreçlerimizi geliştirmeye ve dönüştürmeye devam edeceğiz. Dijitalleşen Dünyanın bir parçası olarak, hayatı kolaylaştırmak adına üzerimize düşeni yapmaya gayret gösteriyoruz.
Uzun süredir üzerinde çalışmış olduğumuz elektronik ortamda e-imza ile iç tesisat proje onayı sürecinde belli bir aşamaya gelmiş bulunmaktayız.
Proje onay süreci ile başlayan bu dönüşüm diğer süreçlerimizin de yakın zamanda dijital ortamda yönetilebiliyor olmasıyla birlikte arzulan seviyeye gelmiş olacaktır.

¹⁴ “Alçak gerilim” ifadesinin kısaltması olarak kullanılmaktadır.

Bu gün gelmiş olduğumuz noktada, bu proje sürecinde birlikte hareket etmiş olduğumuz Prizma A.Ş. ye ait PWİRE programının ön tanıtımını sizlerle paylaşmak istiyoruz.

İç tesisat projelerinizi pwire programı sayesinde oturduğunuz yerden dijital olarak çok daha hızlı bir şekilde onaylatabilmenin kolaylığını yaşayacaksınız.

-Ozalit çıktı maliyeti,

-Yol parası,

-Zaman zaman otopark parası,

-En önemlisi de kuruma proje onayı için defalarca gidip gelirken ki zaman kaybı gibi birçok maliyet ve kayıp Dijital proje onayı ile birlikte bir çırpıda ortadan kalkmış olacaktır.

Kısacası zamanınız size kalacaktır!

Yine OG Projelerinde program üzerinden onaya sunulması için gerekli çalışmalar ve hazırlıklar Prizma A.Ş. tarafından yapılmakta olup, kullanıma hazır hale geldiğinde sizlerle paylaşıyor olacağız. Prizma şirketi tarafından düzenlenecek olan Online eğitimin tarih ve saatini de sizlere mail ve mesaj yolu ile bildireceğiz.

*Programı hemen ücretsiz olarak indirip, UEDAŞ sınırları içerisinde iç tesisat projelerinizi pwire programı üzerinden onaya sunabilir, pwire programı üzerinden onaya gönderdiğiniz projelerinizi **Haziran ayı boyunca ücretsiz** bir şekilde onaylatabileceğinizi bildirir,*

Saygılarımla,

Sağlıklı günler dilerim.”

- (52) Yukarıda yer alan e-postaya cevaben, Elektrik Elektronik Mühendisi (.....) tarafından UEDAŞ Proje ve Geçici Proje Kabul Yönetmeni (.....)'e gönderilen 08.06.2020 tarihli ve “TEŞEKKÜR (Bilgisayarın başından hiç kalkmadan projeni onaylatmak ister misin?)” konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

“(.....) Bey Merhaba;

Biraz gecikmiş de olsa güzel bir başlangıç olmuş. Emeği geçen herkese kendi adıma teşekkür ederim.

Bu tür yenilikler uygulamaya geçtiğinde mutlaka aksaklık, eksiklik, sorun oluşacaktır. Bu doğanın kanununda var. Ekibinizin kısa sürede bunların da üstesinden geleceğine ve en geç bir yıl sonra herkesin oh be iyi ki olmuş diyeceğine yürekten inanıyorum.

Saygılarımla.”

- (53) **Bulgu 3:** UEDAŞ Proje ve Geçici Proje Kabul Yönetmeni (.....) tarafından (.....)¹⁵ e-posta hesabına gönderilen ve bilgi kısmında UEDAŞ Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Direktörü (.....) ve (.....)¹⁶ hesabının yer aldığı 03.01.2021 tarihli ve “PWİRE üzerinden ve CRM¹⁷ üzerinden gelen Projelerin değerlendirmesi” konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

“Merhabalar,

2020 yılı içerisinde PWİRE üzerinden ve CRM üzerinden gelen Projelerle ilgili hazırlamış olduğum raporları ve son durumumuzu sizlerle paylaşmak istiyorum.

¹⁵ UEDAŞ Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Mühendislerine ilişkin e-posta hesabıdır.

¹⁶ UEDAŞ İşletme Müdürlerine ilişkin e-posta hesabıdır.

¹⁷ Söz konusu ifade, Müşteri İlişkileri Yönetimi anlamına gelmekte olup Customer Relationship Management ifadesinin kısaltmasıdır.

Şirketimiz genelinde CRM üzerinden gelen AG projelerin % (.....) ünü 1 iş günü içerisinde ,Pwire üzerinden gelen projelerin % (.....)sini 1 iş günü içerisinde kontrol ediyoruz.

CRM üzerinden gelen projelerin nerdeyse Pwire dan gelen projelerden daha hızlı kontrol ettiğimizi raporlardan da görebilirsiniz.

Bu durumu tersine çeviremediğimiz sürece dijitalleşme açısından istediğimiz noktaya, istenilen sürede gelmemiz pek mümkün görünmüyor.

PWİRE dan gelen iç tesisat projelerini en geç 1 iş günü içerisinde, CRM üzerinden gelen iç tesisat projelerini ise olabildiğince zamana yayarak

Kontrollerini sağlamamız pwire kullanımını artırıcı bir etki sağlayacaktır diye düşünüyorum

(...)"

- (54) **Bulgu 4:** UEDAŞ Müşteri Deneyimi Müdürü (.....) tarafından (.....) hesabı, UEDAŞ Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Direktörü (.....), UEDAŞ Çalışanı (.....) ve hesabına gönderilen 01.10.2021 tarihli ve "Elektrikçiler Memnuniyet Anketi" konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

"Merhaba,

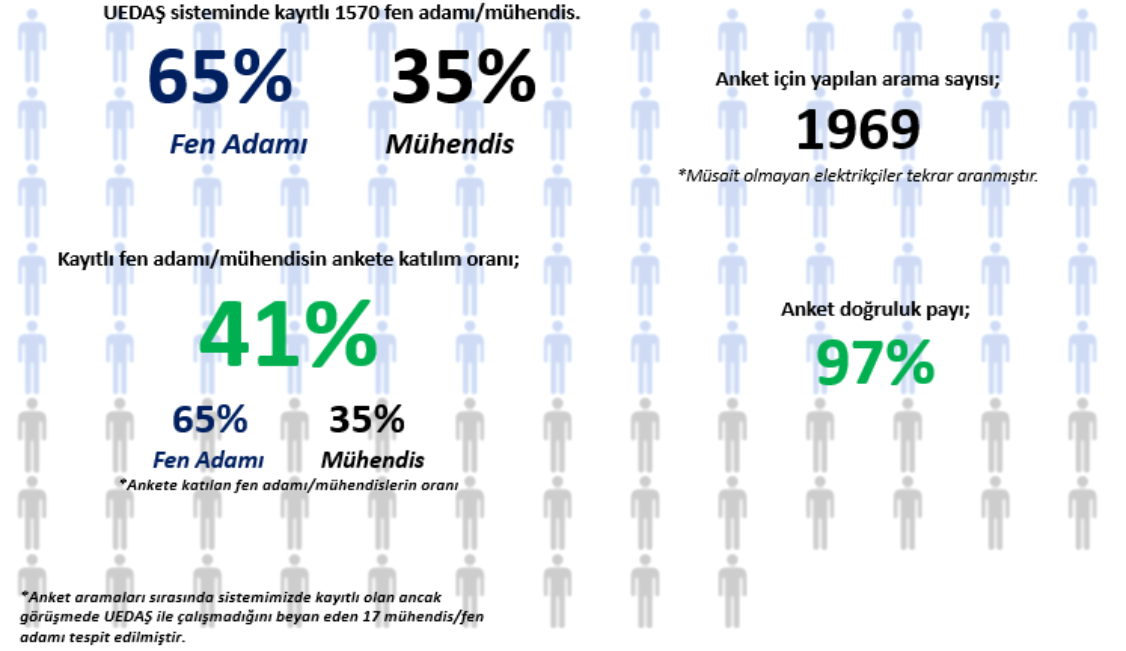
Elektrikçi memnuniyeti ile ilgili yaptığımız anket çalışmasını ekte bulabilirsiniz.

- Elektrikçilerin %41'i ile görüşülmüştür.
- Genel memnuniyet, proje çizim ve onayı, enerji müsaadesi, işletme temizlik/düzen ve işletme personeli konusunda memnuniyet notu 75'in üstünde gerçekleşmiştir.

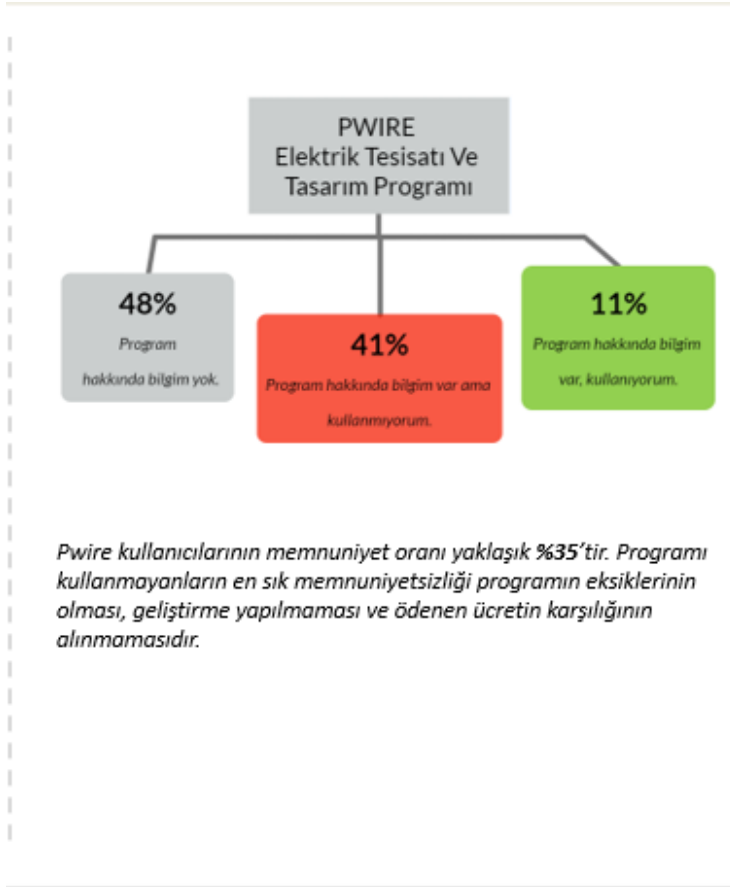
(...)"

- (55) Yukarıdaki e-postanın ekinde yer alan "Elektrikçi Anket Sonuçları_Eylül21" isimli PowerPoint sunumunda UEDAŞ ile çalışan elektrik mühendisleri ve fen adamları ile yapılan memnuniyet anketinin sonuçları paylaşılmıştır. Söz konusu sunumun ilgili kısımları aşağıda aktarılmıştır:

Katılım Durumu

ULUDAĞ ELEKTRİK DAĞITIM
Hayatın her yerinde

MÜŞTERİ DENEYİMİ

Bölge Bazlı Pwire Yorumları **ULUDAĞ ELEKTRİK DAĞITIM**
Hayatın her yerinde.

Sadece «proje çiziyorum» diyen elektrikçilere soruldu

Bölge	Program hakkında bilgim var, kullanıyorum.	Program hakkında bilgim var ama kullanmıyorum.	Program hakkında bilgim yok, kullanmıyorum.
UEDAŞ	11%	41%	48%
EDREMİT	21%	36%	29%
YILDIRIM	21%	33%	33%
BANDIRMA	14%	36%	36%
İNEGÖL	14%	55%	27%
BİGA	13%	38%	50%
BALIKESİR	12%	26%	56%
NİLÜFER	11%	53%	27%
M.KEMALPAŞA	11%	30%	48%
ÇANAKKALE	9%	34%	55%
OSMANGAZİ	7%	36%	44%
GEMLİK	6%	41%	41%
YALOVA	4%	42%	42%

- (56) **Bulgu 5:** UEDAŞ Saha Operasyonları ve Ölçü Sistemleri Direktörü (.....) tarafından (.....) e-posta hesabına gönderilen ve bilgi kısmında UEDAŞ Genel Müdürü (.....)'nın yer aldığı 05.07.2022 tarihli ve "Fwd: Proje dijitalleşme süreci hk." konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

"2022 ilk altı aylık değerlendirmede Edremit, Biga işletme müdürlüklerinin belirlenen hedef seviyeyi yakaladığı Gemlik, Çanakkale, Yalova, Mkpasa işletme müdürlüklerinin mart ayında yapılan eğitimden sonra ilerleme kaydettiği görülmektedir.

İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
	AG	AG	AG	AG	AG	AG
	PWİRE/GENEL TOPLAM	PWİRE/GENEL TOPLAM	PWİRE/GENEL TOPLAM	PWİRE/GENEL TOPLAM	PWİRE/GENEL TOPLAM	PWİRE/GENEL TOPLAM
EDREMİT	65,1%	67,2%	65,2%	69,0%	68,5%	71,5%
BİGA	38,9%	48,5%	54,6%	51,8%	73,5%	50,0%
GEMLİK	26,9%	21,2%	13,1%	21,2%	27,3%	34,7%
ÇANAKKALE	15,0%	17,6%	22,0%	22,3%	24,1%	20,4%
YALOVA	18,7%	14,0%	17,2%	14,7%	12,5%	15,6%
M.KEMALPAŞA	11,7%	8,3%	11,4%	7,7%	2,2%	10,1%
NİLÜFER	3,6%	4,8%	3,1%	5,1%	6,4%	12,0%
İNEGÖL	3,2%	6,9%	9,4%	7,4%	9,6%	8,4%
BALIKESİR	3,3%	3,7%	6,0%	5,5%	5,8%	3,6%
BANDIRMA	1,5%	0,0%	1,8%	2,0%	0,5%	3,9%
OSMANGAZİ	0,4%	2,0%	2,0%	3,5%	2,8%	4,0%
YILDIRIM	1,7%	1,8%	4,0%	3,6%	2,3%	3,3%

- (57) Yukarıda yer alan e-postaya cevaben UEDAŞ Balıkesir İşletme Müdürü (.....) tarafından UEDAŞ Balıkesir Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Mühendisi (.....) ve UEDAŞ Balıkesir Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Mühendisi (.....)'e gönderilen 05.07.2022 tarihli ve "Fwd: Proje dijitalleşme süreci hkk." konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

"Arkadaşlar merhaba,

Bilgi amaçlı atıyorum. Projeleri 15 gün bekletmeyin, mümkün olan en kısa sürede (1-2 gün) onaylamaya çalışalım ancak bir yandan da proje müelliflerine dijitalleşme için baskı yapalım. Bir süre sonra bu durum zaruri olacak, dolayısı ile sert geçiş yapmak zorunda kalırsak tepki görür.

İyi çalışmalar..."

- (58) **Bulgu 6:** UEDAŞ Balıkesir Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Mühendisi (.....) tarafından UEDAŞ Balıkesir İşletme Müdürü (.....)'a gönderilen 28.09.2022 tarihli ve "Pwire Hk." konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

(.....) Bey merhaba,

Balıkesir İşletme Müdürü olarak göreve başladığınızda talep ettiğiniz üzere Pwire kullanımını artırmak için SMM ve Fen Adamlarına gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

İşletme Müdürlüğü bölgemizde Pwire kullanımı düşüktür. birim hedefleri arasında olan pwire kullanım hedefinde 2022 sonu tutturamıyacam görülmektedir. (Personel olarak benim eksikliğim değildir)

kullanım oranını artırmak için, gelen projeleri bekletmek, pwire dan onay yaptırmayı zorunlu tutmak gibi fikirlerimizi bildirmiştik.

hafta başından itibaren 26-27-28 Eylül tarihlerinde proje onay için elden proje sayısı 120, pwire dan gelen proje sayısı 8 dir.

elden gelen projeleri bekletmek (Son işlem gününde onaylamak), SMM ve Fen adamlarına proje sormaya geldiklerinde Pwire dan gönderin gibi yönlendirmeleri yaptığımda şikayete konu olacaktır.

bu konuyla ilgili kararın bildirilmesini talep ederim.

iyi çalışmalar."

- (59) **Bulgu 7:** UEDAŞ Proje ve Geçici Proje Kabul Yönetmeni (.....) tarafından (.....)¹⁸ e-posta hesabına gönderilen ve bilgi kısmında UEDAŞ Saha Operasyonları ve Ölçü Sistemleri Direktörü (.....) ve (.....) hesabının yer aldığı 01.12.2022 tarihli ve "2022 KASIM PROJE DEĞERLENDİRMESİ" konulu e-posta ve eki aşağıda aktarıldığı gibidir:

"Merhabalar,

Ekim ayına ait CRM den gelen ve PWIRE üzerinden gelen projelerin sayılarını mailin ekinde bulabilirsiniz.

Pwire programı üzerinden gelen AG projelerin 1 iş günü içerisinde, OG projelerinde olabildiğince hızlı bir şekilde kontrol etmemiz programın kullanımını yaygınlaştıracak en etkili yöntem olmaya devam etmektedir.

Elden çıktı alınarak gelen projelerin ortalama kontrol süresinin pwiredan gelen projelerden daha düşük olmamasına, yasal sürelerisi içerisinde kontrol edilmesine özen göstermeliyiz."

- (60) Yukarıdaki e-postanın ekinde yer alan "2022CRMPWIRE" isimli Excel dosyasının ilgili kısımları aşağıda aktarıldığı gibidir:

¹⁸ UEDAŞ Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Mühendislerine ilişkin e-posta hesabıdır.

İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	2022 EKİM						İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	2022 KASIM						AG PWİRE/GENEL TOPLAM	OG PWİRE/GENEL TOPLAM		
	AG			OG				AG			OG						
	CRM	PWİRE	TOPLAM	CRM	PWİRE	TOPLAM		CRM	PWİRE	TOPLAM	CRM	PWİRE	TOPLAM			AG PWİRE/GENEL TOPLAM	OG PWİRE/GENEL TOPLAM
OSMANGAZI	1.006	705	1.711	2	10	12	41,2%	83,3%	OSMANGAZI	559	714	1.273	4	15	19	56,1%	78,9%
YILDIRIM	501	399	900	0	10	10	44,3%	100,0%	YILDIRIM	600	651	1.251	1	8	9	52,0%	88,9%
NİLÜFER	479	424	903	6	22	28	47,0%	78,6%	NİLÜFER	297	473	770	7	41	48	61,4%	85,4%
GEMLİK	157	377	534	2	11	13	70,6%	84,6%	GEMLİK	95	234	329	0	5	5	71,1%	100,0%
M.KEMALPAŞA	149	151	300	0	6	6	50,3%	100,0%	M.KEMALPAŞA	142	185	327	1	6	7	56,6%	85,7%
İNEGÖL	250	119	369	2	6	8	32,2%	75,0%	İNEGÖL	333	233	566	0	17	17	41,2%	100,0%
BALIKESİR	745	67	812	4	2	6	8,3%	33,3%	BALIKESİR	663	124	787	7	7	14	15,8%	50,0%
BANDIRMA	197	68	265	4	5	9	25,7%	55,6%	BANDIRMA	247	119	366	3	0	3	32,5%	0,0%
EDREMİT	115	479	594	0	4	4	80,6%	100,0%	EDREMİT	91	582	673	0	3	3	86,5%	100,0%
ÇANAKKALE	378	262	640	8	8	16	40,9%	50,0%	ÇANAKKALE	589	285	874	2	9	11	32,6%	81,8%
BİGA	39	400	439	0	2	3	91,1%	100,0%	BİGA	0	421	421	0	3	3	#####	100,0%
YALOVA	153	289	442	1	4	5	65,4%	80,0%	YALOVA	167	324	491	0	0	0	66,0%	
MERKEZ				9	179	188		95,2%	MERKEZ				16	150	166		90,4%
TOPLAM	4.169	3.740	7.909	38	269	308	47,3%	87,6%	TOPLAM	3.783	4.345	8.128	41	264	305	53,5%	86,6%
Yüzde		47,3%			87,6%				Yüzde		53,5%			86,6%			

- (61) **Bulgu 8:** UEDAŞ Proje ve Geçici Proje Kabul Yönetmeni (.....) tarafından (.....)¹⁹ hesabına gönderilen ve bilgi kısmında UEDAŞ Sahası Operasyonları ve Ölçü Sistemleri Direktörü (.....) ve (.....) e-posta hesabı yer alan 31.12.2022 tarihli ve “UEDAŞ Pwire” konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

“Arkadaşlar merhaba,
Bildiğiniz üzere şirketimiz proje kontrollerinde dijitalleşme sürecine 2020 yılının Haziran ayında başlamıştı. Sizlerinde üstün katkılarıyla dijitalleşme konusunda önemli bir noktaya gelmiş bulunmaktayız.
Yeni yıldan itibaren kullanmış olduğumuz pwire programını UEDAŞ bünyesine dahil ederek UEDAŞ Pwire olarak ilerleyeceğimizi ve ücretsiz bir şekilde proje müelliflerinin kullanımına sunacağımızı bildirmek isteriz.

...”

- (62) **Bulgu 9:** UEDAŞ Süreç Analisti (.....) tarafından UEDAŞ Proje ve Geçici Proje Kabul Yönetmeni (.....)’e gönderilen ve bilgi kısmında UEDAŞ Sahası Operasyonları ve Ölçü Sistemleri Direktörü (.....)’in yer aldığı 04.01.2023 tarihli ve “Pwire Süreci hk.” konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir:

“(.....) Bey merhaba,
İşletmelere ve Çağrı Merkezine "Pwire İle ilgili verilecek bilgi aşağıdaki gibidir. Ayrıca ekte Çağrı Merkezine gelebilecek sorular ve ilgili cevaplar mevcuttur. Dijitalleşme ve proje kontrollerine süreci hızlandırma amacı ile Pwire Elektrik Tesisat ve Tasarım Programı ile ilgili düzenleme yapılmıştır. 04.01.2023 tarihi itibarıyla proje müelliflerinin ücret ödeyerek kullanmış olduğu Pwire programı UEDAŞ bünyesine dahil edilerek UEDAŞ Pwire olarak ilerleyecek ve ücretsiz bir şekilde proje müelliflerinin kullanımına sunulacaktır.
UEDAŞ Pwire programı ile dijital ortamdaki tek bir kağıt harcamadan proje çizilebilecek ve proje süreçleri İşletmelere gitmeye gerek kalmadan online olarak yürütülebilecektir.

¹⁹ UEDAŞ Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Mühendislerine ilişkin e-posta hesabıdır.

UEDAŞ Pwire programına <https://online.uedas.com.tr> adresinden Proje İşlemleri sekmesi altından ulaşılabilir.

- (63) **Bulgu 10:** UEDAŞ Edremit İşletme Müdürü (.....) tarafından UEDAŞ Edremit Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Mühendisi (.....) ve UEDAŞ Edremit Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Mühendisi (.....), UEDAŞ çalışanları (.....), (.....) ve (.....)'a iletilen²⁰ 09.01.2023 tarihli ve "Fwd: İşletme müdürlükleri dijitalleşme süreçleri" konulu e-posta aşağıda aktarıldığı gibidir :

" ...
Dijitalleşme kapsamında orta gerilim seviyesindeki projeler de dağıtım şirketinden başka bir onay mercinin bulunmaması proje çizimi yapan ve onaya sunan kişilerin tamamının SMMM olması münasebeti dikkate alınarak bu hedef belirlenmiştir. İlk hedefimiz ücretsiz olarak kullanıma sunmuş olduğumuz uedaş pwire programı üzerinden OG projelerin yılın ilk çeyreğinde %98 seviyesine getirilmesi gerekmektedir.
..."

I.6. 4054 Sayılı Kanun'un 6. Maddesi Bakımından Değerlendirme

- (64) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde "Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır." hükmüyle hâkim durumun kötüye kullanılması ihlal olarak nitelendirilmiştir. Anılan maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi kapsamında "Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması" ile (d) bendi çerçevesinde "Belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticarî avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler" tahdidi olmamak üzere bazı kötüye kullanma halleri arasında sıralanmıştır.
- (65) 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum; "Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" olarak tanımlanmıştır.
- (66) "Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz"da (Hâkim Durum Kılavuzu) hâkim durum değerlendirmesi yapılırken esasen, incelenen teşebbüsün rekabetçi baskılardan ne ölçüde bağımsız davranabildiğinin araştırıldığı ve söz konusu değerlendirmede, her bir olayın kendine özgü koşullarının göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilmektedir. Yine Hâkim Durum Kılavuzu'nda, yapılacak değerlendirmede;
- İncelenen teşebbüsün ve rakiplerinin ilgili pazardaki konumu,
 - Pazara giriş ve pazarda büyüme engelleri,
 - Alıcıların pazarlık gücü
- unsurlarının da göz önünde bulundurulacağı açıklamasına yer verilmiştir. Rekabet hukuku analizlerinde belirli bir piyasada pazar gücünün tespitinde kullanılan en önemli gösterge, incelenen teşebbüsün ve rakiplerinin pazar paylarıdır.

²⁰ Söz konusu e-posta UEDAŞ Saha Operasyonları ve Ölçü Sistemleri Direktörü (.....) tarafından tüm UEDAŞ işletme müdürlerine gönderilmiştir.

- (67) Elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması esasında elektrik dağıtım şirketlerinin elektrik dağıtım faaliyetinin bir uzantısı niteliğindedir ve dağıtım şirketleri faaliyet gösterdikleri bölgede bulunan yapılara ait elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması hizmeti pazarında yasal tekel niteliğindedir. Bu kapsamda UEDAŞ'ın faaliyet gösterdiği Balıkesir, Bursa, Çanakkale ve Yalova illerinde bulunan yapılara ilişkin elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması hizmeti pazarında hâkim durumda olduğu değerlendirilmiştir.
- (68) Dosya kapsamında ele alınan iddia, UEDAŞ'ın elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin dijital yolla gönderilmesinde *Pwire* isimli yazılım programını kullanan proje müelliflerinin elektrik projelerini onayladığına, ancak projelerinin sunumunu fiziki olarak gerçekleştiren müelliflerin projelerini onaylamadığına ve bunun neticesinde projelerini dijital ve fiziki olarak sunan müellifler arasında ayrımcı uygulamalarda bulunduğuna yöneliktir. Bu kapsamda, yerinde incelemede elde edilen bulgular ve teşebbüslerden edinilen belge ve bilgiler dikkate alınarak UEDAŞ'ın elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması hizmeti pazarında, projelerini dijital ve fiziki olarak sunan mühendisler arasında ayrımcı nitelikte olan eylemlerde ve uygulamalarda bulunup bulunmadığına incelenmiştir.
- (69) Bulgu 1'den UEDAŞ'ın elektrik projelerinin dijital ortamda sunulması sürecine ilişkin çalışmalar yapıldığı, Bulgu 2'den ise *Pwire*'in kullanımına başlandığı ve aynı bulguda yer alan "...UEDAŞ sınırları içerisinde iç tesisat projelerinizi *pwire* programı üzerinden onaya sunabilir, *pwire* programı üzerinden onaya gönderdiğiniz projelerinizi Haziran ayı boyunca ücretsiz bir şekilde onaylatabileceğinizi bildirir..." ifadesinden ise programın 2020 yılının Haziran ayı boyunca müelliflere ücretsiz olarak sunulduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca Bulgu 2'de elektrik elektronik mühendisi (.....)'in dijital uygulamadan memnun olduğu ve UEDAŞ'a teşekkür mesajı gönderdiği görülmektedir. Bulgu 3'te ise dijitalleşme sürecini teşvik etmek amacıyla, UEDAŞ Proje ve Geçici Proje Kabul Yönetmeni (.....)'in UEDAŞ dağıtım ve bağlantı hizmetleri mühendislerinden *Pwire* üzerinden gelen projelerin fiziki yolla sunulan projelere kıyasla daha kısa sürede onaylanmasını istediği görülmektedir.
- (70) Bulgu 4'te 2021 yılının Eylül ayında UEDAŞ'ın faaliyet konularına ilişkin, UEDAŞ sistemine kayıtlı elektrik mühendisleri ve fen adamları ile memnuniyet anketi yapıldığı, söz konusu ankete (.....) fen adamının ve mühendisin katıldığı, ankette *Pwire*'a ilişkin soruların da bulunduğu, ankete katılanların %(.....)'nin *Pwire* hakkında bilgi sahibi olmadığı, %(.....)'inin bu program hakkında bilgi sahibi olmakla birlikte programı kullanmadığı, %(.....)'inin ise bu programı kullandığı görülmektedir. Dolayısıyla, programın kimi mühendislerce bilinmediğinden veya bilinse dahi kullanılmadığından hareketle, anılan programın kullanımına yönelik mutlak bir zorunluluktan söz edilemeyeceği çıkarımı yapılabilecektir. Diğer yandan, Bulgu 5'te *Pwire* kullanımında bir artış görüldüğü ve teşebbüsün projelerin hızlı bir şekilde onaylanmasına yönelik motivasyonunun olduğu anlaşılmaktadır.
- (71) Bulgu 6'da ise UEDAŞ Balıkesir Dağıtım ve Bağlantı Hizmetleri Mühendisi (.....) tarafından UEDAŞ Balıkesir İşletme Müdürü (.....)'a gönderilen e-postada, *Pwire* kullanımını arttırmak için mühendislere ve fen adamlarına bilgilendirmelerin yapıldığı, buna rağmen *Pwire* kullanım oranının düşük kaldığı, *Pwire* kullanım oranını arttırmak için fiziki olarak teslimi yapılan projelerin onaylanmasının yasal sürenin son gününe kadar bekletilmesi hakkında konuşulduğu fakat bu durumun mühendislerce ve fen adamlarınca şikâyete konu olacağına bildirildiği anlaşılmaktadır. Bulgu 7'de ise *Pwire* üzerinden gelen projelerin onay süresinin, fiziki olarak teslimi yapılan projelerin onay süresinden daha kısa olmasına ilişkin teşebbüs politikası görülmekte olup belgeden

proje kontrollerinin yasal süreleri içinde yapılmasına dikkat edildiği anlaşılmaktadır. Bulgu 8, 9, 10'dan ise *Pwire*'in 2023 yılı itibarıyla müelliflerin kullanımına ücretsiz olarak açıldığı görülmektedir.

- (72) Yerinde incelemede elde edilen bulgular ışığında, UEDAŞ'ın elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin gönderimi ve onaylanması sürecinde dijitalleşmeye yönelik bir yaklaşım sergilediği, nitekim bu amaç yolunda izlenen yöntemin etkin sonuç verip vermediğinin proje gönderen mühendislerle yapılan anketlerle değerlendirildiği ve dijitalleşme sürecine yönelik iyileştirmelerin yapıldığı, ilgili proje müelliflerinin büyük bir kısmının süreçlerin dijitalleştirilmesine yönelik atılan bu adımdan memnuniyet duyduğu anlaşılmıştır.
- (73) Yerinde incelemede elde edilen bulgulara ek olarak, UEDAŞ'ın ilgili pazarlarda ayrımcı bir davranışta bulunup bulunmadığının tespiti bakımından 2020-2022 döneminde UEDAŞ'ın faaliyet gösterdiği illerde bulunan yapılara ilişkin fiziki ve dijital yoldan onaylanan elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri proje sayıları ile bu projelerin onaylanma sürelerine ilişkin bilgi talep edilmiştir. Bu kapsamda, UEDAŞ tarafından 2020, 2021 ve 2022 yıllarında fiziksel ve dijital ortamda onaylanan proje sayıları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 8- UEDAŞ Tarafından 2020-2022 Döneminde Fiziksel ve Dijital Olarak Onaylanan Proje Sayıları

	2020		2021		2022		Genel Toplam	
	Adet	%	Adet	%	Adet	%	Adet	%
Fiziksel olarak teslim edilen projeler	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Dijital ortamda gönderilen projeler	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	100,00	(.....)	100,00	(.....)	100,00	(.....)	100,00

Kaynak: Cevabi Yazı

- (74) Tablo 8'de yer alan bilgilerden; UEDAŞ'ın 2020, 2021 ve 2022 yıllarında fiziki olarak sunulan toplam (.....), dijital ortamda gönderilen toplam (.....) adet projeyi onayladığı anlaşılmaktadır.
- (75) Ayrıca UEDAŞ'tan edinilen bilgilere göre; fiziki olarak onaylanan projelerin %(.....)'lik kısmını oluşturan (.....) adedinin başvurunun yapıldığı gün içerisinde, %(.....)'lük kısmını oluşturan (.....) adedinin başvurunun yapıldığı tarihi takip eden ilk iş gününde, %(.....)'lük kısmını oluşturan (.....) adedinin de başvurunun yapıldığı tarihi takip eden ikinci iş gününde onaylanmıştır. Dosya kapsamında sunulan bilgilerden, UEDAŞ'ın fiziki olarak sunulan projelerin %(.....)'ünü ilk iki iş günü içinde, %(.....)'sini ise ilk beş iş günü içerisinde kontrol ederek onayladığı anlaşılmaktadır.
- (76) Buna ilaveten, 2020, 2021 ve 2022 yıllarında UEDAŞ'a dijital ortamda gönderilen projelerin sayısı ise (.....) adettir. UEDAŞ tarafından bu projelerin %(.....)'lük kısmını oluşturan (.....) adedinin başvurunun yapıldığı gün içerisinde, %(.....)'lük kısmını oluşturan (.....) adedinin başvurunun yapıldığı ilk iş gününde, %(.....)'lük kısmını oluşturan (.....) adedinin ise başvurunun yapıldığı tarihi takip eden ikinci iş gününde olmak üzere ilk iki iş gününde dijital projelerin %(.....)'sinin, ilk beş iş günü içerisinde de dijital olarak sunulan projelerin %(.....)'inin ((.....)adet) ön kontrol yöntemiyle onaylandığı UEDAŞ tarafından bildirilmiştir.
- (77) Bu çerçevede UEDAŞ'ın fiziki olarak teslim edilen projelerin %(.....)'sini, dijital yoldan gönderilen projelerin ise %(.....)'ini yasal onaylama süresi olan 15 iş gününün ilk beş günü içerisinde onayladığı, ayrıca 2020-2022 döneminde UEDAŞ'a sunulan projelerin %(.....)'inin fiziki olarak teslim edilen projeler olduğu, dolayısıyla UEDAŞ tarafından

elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerini dijital ya da fiziki olarak sunan müelliflerin projelerinin onaylanması bakımından ayrımcı uygulamalarda bulunulmadığı anlaşılmıştır.

- (78) Bu bağlamda, UEDAŞ'ın fiziki olarak teslim edilen projeleri yasal sürenin sonuna kadar beklettiğine yönelik iddiaları destekleyecek herhangi bir delilin bulunmadığı; bunun aksine fiziki olarak teslim edilen projeler ile dijital yoldan teslim edilen projelerin yasal onay süresinin ilk beş iş günü içerisinde sırasıyla % (.....)'si ile % (.....)'inin onaylandığı ve bu oranların birbirine oldukça yakın olduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, UEDAŞ'ın faaliyet gösterdiği illerde bulunan yapılara ilişkin elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması hizmeti pazarında projelerini dijital ve fiziki olarak sunan müellifler arasında ayrımcı uygulamalarda bulunduğu dair bir bulguya ulaşılamamıştır.
- (79) Ayrıca, dosya kapsamında, 21 görevli elektrik dağıtım şirketine gönderilen bilgi isteme yazılarına istinaden iletilen cevaplarda, YEDAŞ, GDZ, AEDAŞ, AYDEM ve ÇEDAŞ'ın elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin yalnızca dijital olarak gönderimine imkân tanıdığı görülmektedir. Dolayısıyla, projelerin gönderilmesi bakımından dijital araçların kullanılması yalnızca UEDAŞ'a özgü olmamakla birlikte, UEDAŞ'ın projelerini fiziki olarak sunmak isteyen mühendisler bakımından alternatif bir yöntem olarak projelerin fiziksel olarak sunulmasını kabul ettiği anlaşılmaktadır.
- (80) Bu hususlara ek olarak, projelerin dijital olarak gönderimi elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerini hazırlayan mühendisler ve fen adamları arasındaki rekabeti artırmaktadır. Şöyle ki, projelerin dijital olarak gönderilmesi ilgili dağıtım şirketinin dağıtım bölgesi sınırları içinde olan bir yapıya ait elektrik projesinin, sadece o ilde faaliyet gösteren proje müellifleri tarafından değil, Türkiye'de faaliyet gösteren tüm proje müellifleri tarafından hazırlanabilmesine olanak sağlamaktadır. Belirtmek gerekir ki projelerini fiziki olarak sunan müellifler bakımından da, ilgili yapının bulunduğu bölgede faaliyet gösterme koşulu aranmamaktadır. Örneğin Iğdır'da faaliyet gösteren bir proje müellifinin Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren bir dağıtım şirketinin sınırları içinde bulunan bir yapının elektrik iç tesisat projesini sunması hukuki olarak mümkündür. Bununla birlikte, bu şekilde bir hizmet sunumu lojistik olarak zor ve maliyetlidir. Bu çerçevede, projelerin dijital olarak gönderimi ve onaylanması, fiziki olarak sunulması ve onaylanmasına kıyasen müellifler bakımından oluşacak maliyeti ortadan kaldırmakta ve elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin çizimini yapan müellifler bakımından pazardaki rekabeti artırmaktadır.
- (81) Elektrik dağıtım şirketlerine gönderilen bilgi isteme yazıları kapsamında talep edilen, bölge dışında ikamet eden müelliflerce şirketlere gönderilen proje sayılarına ilişkin cevabi yazılar incelendiğinde; UEDAŞ²¹, BAŞKENT, AYEDAŞ, TOROSLAR, ARAS ve BOĞAZIÇI'nin 2020 yılında elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerini sadece fiziki olarak kabul ettiği, 2021 yılında ise projelerin anılan dağıtım şirketleri tarafından dijital yoldan kabul edilmeye başlandığı görülmüştür. Söz konusu dağıtım şirketlerine 2021 ve 2022 yıllarında bölge dışından fiziki ve dijital yoldan gönderilen projelere ilişkin veriler aşağıda yer almaktadır.

²¹ UEDAŞ, projelerin dijital yoldan kabulüne 01.06.2020 tarihinde başlamıştır.

Tablo 9- BOĞAZIÇI, BAŞKENT, AYEDAŞ, TOROSLAR, ARAS ve UEDAŞ'ın 2021 ve 2022 Yıllarında Bölge Dışından Gelen Proje Sayılarının Dağılımı

Teşebbüs	Yıl	Fiziki Olarak Gönderilen Proje Sayısı	Dijital Olarak Gönderilen Proje Sayısı	Toplam (Fiziki+Dijital) Proje Sayısı
BOĞAZIÇI	2021	(.....)	(.....)	(.....)
	2022	(.....)	(.....)	(.....)
BAŞKENT	2021	(.....)	(.....)	(.....)
	2022	(.....)	(.....)	(.....)
AYEDAŞ	2021	(.....)	(.....)	(.....)
	2022	(.....)	(.....)	(.....)
TOROSLAR	2021	(.....)	(.....)	(.....)
	2022	(.....)	(.....)	(.....)
ARAS	2021	(.....)	(.....)	(.....)
	2022	(.....)	(.....)	(.....)
UEDAŞ	2021	(.....)	(.....)	(.....)
	2022	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden Edinilen Bilgiler

- (82) Yukarıda yer alan tablodan görüleceği üzere, elektrik iç tesisat ve iç tesisleri projelerinin gönderimini dijital olarak kabul eden dağıtım şirketleri bakımından, faaliyet gösterdikleri bölge dışında bulunan proje müellifleri tarafından dijital olarak gönderilen proje 2022 yılında, bir önceki yıla kıyasen artış göstermiştir. Bununla birlikte UEDAŞ, BAŞKENT, AYEDAŞ, TOROSLAR ve BOĞAZIÇI'nin faaliyet gösterdikleri bölge dışında bulunan müellifler tarafından dijital olarak gönderilen proje sayısında yıllar itibarıyla gerçekleşen artışın proje müellifleri arasındaki rekabetin arttığının bir göstergesi olduğu değerlendirilmektedir.
- (83) Şikâyetçi tarafından iddia edilen bir diğer husus, UEDAŞ'ın *Pwire* uygulamasından ücret olarak kâr amacı güttüğüdür. Belirtmek gerekir ki söz konusu ücret dijitalleşme sürecinde ilgili altyapının kurulması amacıyla PRİZMA tarafından talep edilmiştir. Dolayısıyla UEDAŞ bahsi geçen hizmet bedelinin tarafı değildir. Buna ilaveten 2023 yılından itibaren UEDAŞ'ın *Pwire* isimli programı kendi bünyesine almasıyla birlikte proje müellifleri herhangi bir ücret ödemeksizin projelerini UEDAŞ'a gönderebilmektedirler. Esasında *Pwire* programı üzerinden projelerini hazırlamak isteyen müellifler; UEDAŞ ile PRİZMA arasında imzalanan sözleşmenin bir sonucu olarak projelerini ücretsiz bir şekilde hazırlayabilmektedirler. Bunun neticesinde projelerini *Pwire* kullanarak hazırlayan müellifler CAD tabanlı alternatif ve ücretli programların kullanılmasına ihtiyaç duymamaktadırlar. Bu bakımdan *Pwire* isimli programın UEDAŞ'ın PRİZMA ile yapmış olduğu hizmet sözleşmesinin bir sonucu olarak alternatif çizim programlarından farklı olarak mühendislerin projelerini herhangi bir bedel ödemeksizin hazırlamalarına olanak sağladığı söylenebilecektir. Bununla birlikte projelerini fiziki yolla sunması halinde oluşacak zaman ve lojistik maliyetine katlanmak istemeyen müellifler bakımından, *Pwire* isimli alternatif yöntemin kullanılması halinde PRİZMA tarafından sunulan hizmetin bir karşılığı olarak ücret talep edilmesinin ticari hayatın bir parçası olduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, projelerini *Pwire* aracılığı ile göndermek isteyen müelliflerden ücret talep edilmesinin hâkim durumun kötüye kullanılması kapsamında değerlendirilmemekte, projelerin dijital olarak gönderiminin fiziki olarak sunumuna alternatif bir yol teşkil ettiği ve ücret ödemek istemeyen proje müelliflerinin projelerini fiziki olarak sunma olanaklarının bulunduğu hususları da göz önünde bulundurulmuştur.
- (84) Diğer taraftan dosya kapsamındaki iddialar ile ilintili olarak değerlendirilen bir diğer husus, UEDAŞ'ın hâlihazırda yalnızca PRİZMA ile sözleşme akdetmek suretiyle elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin dijital olarak gönderimi ve onaylanması

amacıyla gerekli altyapıyı ve yazılımı sağlayan ve alt pazarda faaliyet gösteren diğer yazılım şirketleri bakımından dışlayıcı bir etkiye yol açıp açmayacağıdır. PRİZMA dışında elektrik tesisleri projelerinin dijital yolla gönderimi ve onaylanması amacıyla gerekli altyapıyı ve yazılımı sağlayan ve alt pazarda faaliyet gösteren alternatif bir şirket bulunmamaktadır. Bu bağlamda bu konuya ilişkin yapılan değerlendirmeler esasında pazarda potansiyel olarak faaliyet gösterebilecek rakiplere ilişkindir.

- (85) En dar şekliyle “elektrik iç tesisat ve elektrik iç tesisleri projelerinin dijital olarak çizilmesine, gönderilmesine ve onaylanmasına yönelik yazılım hizmetleri” pazarı olarak belirlenebilecek olan pazarda UEDAŞ’ın söz konusu hizmeti veren yazılım şirketleri arasında 4054 sayılı Kanun kapsamında dışlayıcı nitelik arz edebilecek bir eylem ve uygulamada bulunması ancak UEDAŞ’ın elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması hizmeti pazarı bakımından Türkiye coğrafi pazarında hâkim durumda olmasıyla mümkündür. Zira daha önce yer verildiği üzere UEDAŞ faaliyet gösterdiği illerde elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanmasında elektrik dağıtım faaliyetinin bir uzantısı olarak tekel konumunda olsa da, elektrik iç tesisat projelerinin dijital olarak çizilmesi, gönderilmesi ve onaylanmasına yönelik yazılım hizmeti sunan yazılım şirketleri söz konusu hizmeti Türkiye’de faaliyet gösteren tüm dağıtım şirketlerine sunabilmektedirler. Bu kapsamda dağıtım şirketlerinin 2020, 2021 ve 2022 yıllarında Türkiye’de onayladıkları fiziki ve dijital toplam elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerine ilişkin paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 10- 2020-2022 Yılları Arasında Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Onaylanan Proje Sayısına Göre Payları (%)

Teşebbüs	Fiziki Olarak Kabul Edilen Proje Sayıları			Dijital Olarak Kabul Edilen Proje Sayıları			Toplam		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
UEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOROSLAR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BOĞAZIÇI	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
YEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GDZ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BAŞKENT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AYDEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DİCLE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÇORUH	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
OEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AYEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
FIRAT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TREDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KCETAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÇEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AKEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VEDAŞ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ARAS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: Elektrik Dağıtım Şirketleri Tarafından Gönderilen Bilgiler ve Raportör Hesaplamaları

- (86) Yukarıda yer verilen dağıtım şirketleri tarafından onaylanan toplam proje sayıları dikkate alındığında, 2020-2022 yılları döneminde Türkiye genelinde dijital olarak onaylanan proje sayısı bakımından UEDAŞ’ın payının düşük seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

2022 yılı itibarıyla Türkiye dijital olarak kabul edilen proje sayısı bakımından TOROSLAR'ın %(.....) pay ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

- (87) Dağıtım şirketlerine hâlihazırda gönderilen elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin tamamının dijital olarak gönderilme potansiyeli bulunmaktadır. Bu noktada dağıtım şirketlerine sunulan fiziki ve dijital olmak üzere toplam proje sayısının ele alınması daha doğru bir değerlendirme yapılmasına olanak sağlamaktadır. Sunulan toplam proje sayısı dikkate alındığında 2022 yılı itibarıyla TOROSLAR'ın %(.....), UEDAŞ'ın %(.....), BOĞAZIÇI'nın %(.....), YEDAŞ'ın ise %(.....) pay elde ettiği görülmektedir.
- (88) Buna ilaveten, elektrik dağıtım şirketlerinin faaliyet gösterdikleri bölgede elektrik projelerinin dijital olarak çizilmesine, gönderilmesine ve onaylanmasına ilişkin yazılım hizmetini tek bir yazılım şirketi aracılığı ile almalarının ticari yaşamın olağan koşullarına uygun olduğu değerlendirilmiştir. Birçok farklı yazılım şirketi ile sözleşme yapılması, proje çizimi, gönderilmesi ve onaylanması süreçlerinde yeknesaklığın kaybedilmesinin bir sonucu olarak dağıtım şirketlerinin söz konusu yazılımları yönetmek adına farklı maliyetlere katlanmasına neden olacaktır. Zira farklı yazılımlar kullanarak hazırlanan ve gönderilen projelerin her biri farklı nitelik sergileyecek ve bu durum en azından söz konusu projelerin uygunluğunu inceleyenler bakımından ilave zaman ve emek maliyetine yol açabilecektir. Son olarak elektrik dağıtım şirketlerinin farklı yazılım şirketlerinden hizmet almasının bir sonucu olarak birden fazla yazılım şirketine hizmet bedeli ödemesi söz konusu olacak ve bu yöntem elektrik dağıtım şirketi bakımından daha maliyetli olacaktır. Bu bağlamda, elektrik projelerinin dijital olarak çizilmesi, gönderilmesi ve onaylanmasında birden fazla yazılım şirketi ile çalışılmasının ticari hayatın olağan koşullarına da uygun olmadığı kanaatine varılmıştır. Öte yandan, Türkiye'de 21 farklı elektrik dağıtım bölgesi bulunduğu ve hâlihazırda elektrik iç tesisleri projelerinin dijital olarak çizilmesine, gönderilmesine ve onaylanmasına yönelik yazılım hizmetleri pazarında PRİZMA'dan başka bir şirketin faaliyet göstermediği dikkate alındığında pazarın çok büyük bir kısmının potansiyel rakiplere açık olduğu görülmektedir.
- (89) Netice itibarıyla, dosya kapsamında elde edilen bilgilerden, belgelerden ve yapılan değerlendirmelerden, UEDAŞ'ın, "elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanması hizmeti" pazarında Balıkesir, Bursa, Çanakkale ve Yalova illerinde hâkim durumda olduğu, yerinde incelemede ve teşebbüsten elde edilen bilgiler ve belgeler kapsamında UEDAŞ'ın faaliyet gösterdiği dağıtım bölgesinde bulunan yapılara ilişkin elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin onaylanmasında projelerini dijital ve fiziki olarak sunan müellifler arasında ayrımcı davranışlarda bulunmadığı ve bu bağlamda UEDAŞ'ın şikâyete konu uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal oluşturmadığı kanaatine varılmıştır. Bunun dışında, UEDAŞ'ın elektrik iç tesisat ve elektrik tesisleri projelerinin çizimine, gönderimine ve onaylanmasına yönelik olarak yazılım programının geliştirilmesi için PRİZMA'dan hizmet almış olmasının pazarda faaliyet gösteren diğer yazılım şirketleri açısından dışlayıcı bir nitelik taşımadığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi bakımından ihlal teşkil etmediği değerlendirilmiştir.

J. SONUÇ

- (90) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.